

**UCHWAŁA NR 566/XXXVIII/21
RADY MIEJSKIEJ WĘGLIŃCA**

z dnia 12 sierpnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Węgliniec na lata
2021-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372), art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. poz. 1119) Rada Miejska Węglińca uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2021-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Gminy i Miasta Węgliniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Wawrzynek

Uzasadnienie

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz art. 41 ust.2 ustawy z dnia 12 kwietnia 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Uwzględnia m. in. diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią określa: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe, wskaźniki realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2021-2030 stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Załącznik do uchwały nr 566/XXXVIII/21 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 12.08.2021 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY I MIASTA WĘGLINIEC NA LATA 2021-2030

1. WPROWADZENIE	3
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ	3
1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	4
1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	5
1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	5
1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	6
2. DIAGNOZA	7
2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY	7
2.1.1. Informacje ogólne i położenie	7
2.1.2. Demografia	9
2.1.3. Rynek pracy	11
2.1.4. Sytuacja mieszkaniowa	13
2.1.5. Oświata i wychowanie	14
2.1.6. Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo	17
2.1.7. Działania organizacji pozarządowych	18
2.1.8. Kultura	21
2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	22
2.2.1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej	22
2.2.2. Główne problemy z zakresu pomocy społecznej	24
2.2.3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	26
2.2.4. Świadczenia pomocy społecznej	28
2.2.5. Uzależnienia i przemoc w rodzinie	31
2.2.6. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	33
2.2.7. Osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnoprównościami	34
2.3 ANALIZA SWOT	37
2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	38
3. STRATEGIA	40
3.1. CEL GŁÓWNY	40
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	40
3.3. WSKAŹNIKI, RAMY FINANSOWE I CZASOWE ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	44
4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	45

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2021-2030 została opracowana w celu wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dokument jest kontynuacją działań zawartych w poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która została uchwalona w 2015 roku.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie Gminy Węgliniec zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych i sprawozdań. Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi powinna skupić się polityka społeczna Gminy.

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17.1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004:

*Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: **opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych** ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane przez gminy jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,

- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Zakres Strategii będzie dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców Gminy Węgliń. Ważne jest, aby dobrze zdiagnozować zagrożenia i zaplanować działania, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania osób mieszkających w Gminie. Opracowanie kompleksowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma zapobiegać przeciwnościom dnia codziennego, jak i nagłym sytuacjom kryzysowym.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

- **DESK RESEARCH.** Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy wykorzystano dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu za lata 2015-2019 oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2014 do 2019 roku.
- **BADANIE ANKIETOWE.** Element partycypacji społecznej, uwzględnienie udziału mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy Gminy pytani są o ogólne warunki życia i problemy społeczne ich dotyczące. Badania ankietowe były przeprowadzone w lipcu i sierpniu 2020 roku. Wpłynęło 108 ankiet, z czego 56,5% kwestionariuszy wypełniły kobiety. Ponad 70% ankietowanych to osoby do 45 roku życia. 46,3% respondentów ma wykształcenie wyższe, średnie 42,6%, a większość ankietowanych to osoby pracujące (bezrobotni stanowią 4,6% ogółu osób biorących udział w badaniu, osoby uczące się – 5,6%).
- **WARSZTATY.** Podczas spotkania Kierownik MGOPS wraz z zaproszonymi mieszkańcami Gminy zapoznali się z wnioskami z diagnozy sytuacji społecznej. Została przeprowadzona również dyskusja na temat obszarów problemowych w Gminie. Rozmawiano również o celu głównym Strategii oraz opracowywano cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań. Warsztaty odbyły się 19 października br.
- **KONSULTACJE SPOŁECZNE.** Bardzo ważny element partycypacji społecznej. To proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliń na lata 2021-2030 zostały przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza.

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Węgliń ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno Gminy, powiatu zgorzeleckiego jak i województwa dolnośląskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Węglińiec

W trakcie opracowywania niniejszego dokumentu trwają również działania mające na celu przygotowanie nowej *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Węglińiec na lata 2021-2030*. Przy sporządzaniu obu dokumentów trwały konsultacje, tak aby zachować ich spójność.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgorzeleckiego

W powiecie nadal obowiązuje Strategia na lata 2015-2020. Nie podjęto jeszcze prac nad aktualizacją dokumentu. MGOPS w Węglińcu na bieżąco będzie monitorował, czy PCPR ze Zgorzelca rozpoczął prace nad nową Strategią. W razie konieczności działania zawarte w niniejszej Strategii zostaną zaktualizowane, by zachować spójność obu dokumentów.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Dolnośląskiego

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął Dolnośląską Strategię Integracji Społecznej na lata 2014-2020. Na moment powstawania niniejszego dokumentu nie ma informacji o aktualizacji wojewódzkiej strategii. Pracownicy MGOPS w Węglińcu będą na bieżąco monitorować harmonogram prac województwa nad opracowywaniem nowego dokumentu, a kiedy Strategia Polityki Społecznej zostanie uchwalona dokona ewaluacji swojego dokumentu pod kontem zgodności z przyjętymi celami i działaniami na szczeblu województwa.

1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Raport Polska 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 r.:

- wzrost i konkurencyjność,
- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- poprawa spójności społecznej,
- sprawne państwo,
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się również na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku.:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,

- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym,
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

W aspekcie wzmocnienie kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej powinny być nastawione przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia. Ważna jest integracja społeczna i ekonomiczna. Należy podjąć działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa.

1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia
- II. uczciwe warunki pracy
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna.

Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci,
- ochrona socjalna,
- świadczenia dla bezrobotnych,
- minimalny dochód,
- świadczenia emerytalne i renty,
- służba zdrowia,
- integracja osób niepełnosprawnych,
- opieka długoterminowa,
- mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych,
- dostęp do niezbędnych usług.

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014–2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021-2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewniania pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego.

2. DIAGNOZA

2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY

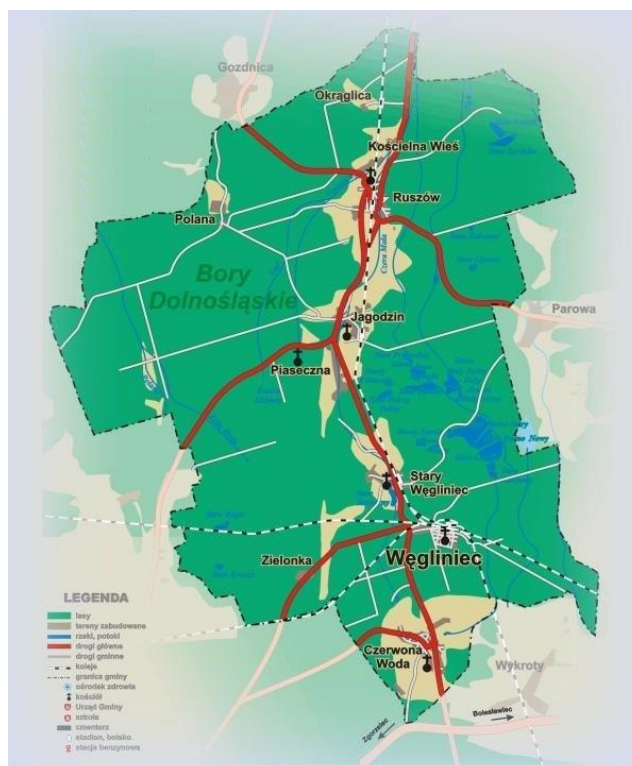
2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE

Gmina Węgliniec jest gminą miejsko-wiejską. Leży w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie zgorzeleckim (jest jedną z siedmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu zgorzeleckiego), w odległości 23 km od Zgorzelca i ok. 140 km od Wrocławia. Gmina obejmuje miasto Węgliniec oraz 9 innych miejscowości, które tworzą 7 sołectw:

- Czerwona Woda,
- Stary Węgliniec,
- Zielonka,
- Jagodzin,
- Piaseczna,
- Ruszów,
- Kościelna Wieś.

Gmina zajmuje powierzchnię 338,44 km², około 82% jej powierzchni stanowią lasy. Gmina Węgliniec sąsiaduje z gminami: Gozdnicą, Iłową, Nowogrodzic, Osiecznicą, Pieńsk.

Rycina 1. Gmina Węgliniec

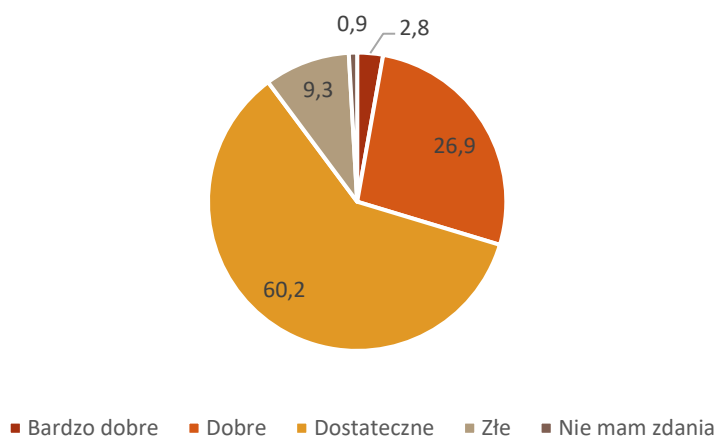
Źródło: <http://wegliniec.pl>.

Przez Gminę przebiega sieć kolejowa. Stacja PKP znajduje się w Węglińcu, skąd kursują pociągi w stronę Wrocławia, Zielonej Góry oraz Zgorzelca. Niedaleko Gminy przebiega autostrada A4, droga krajowa nr 94 oraz nr 18. Gminę natomiast przecinają następujące drogi wojewódzkie:

- 351 - łącząca Jagodzin ze Zgorzelcem,
- 350 – prowadząca do Bolesławca,
- 296 – prowadząca do Lubania, a w stronę przeciwną do Żagania.

Mieszkańcy Gminy biorący udział w badaniu ankietowym ogólne warunki życia oceniają przeciętnie – ponad 60% odpowiedzi. Pozytywne zdanie w tym temacie ma niespełna 30% respondentów, a negatywne tylko 9,3%.

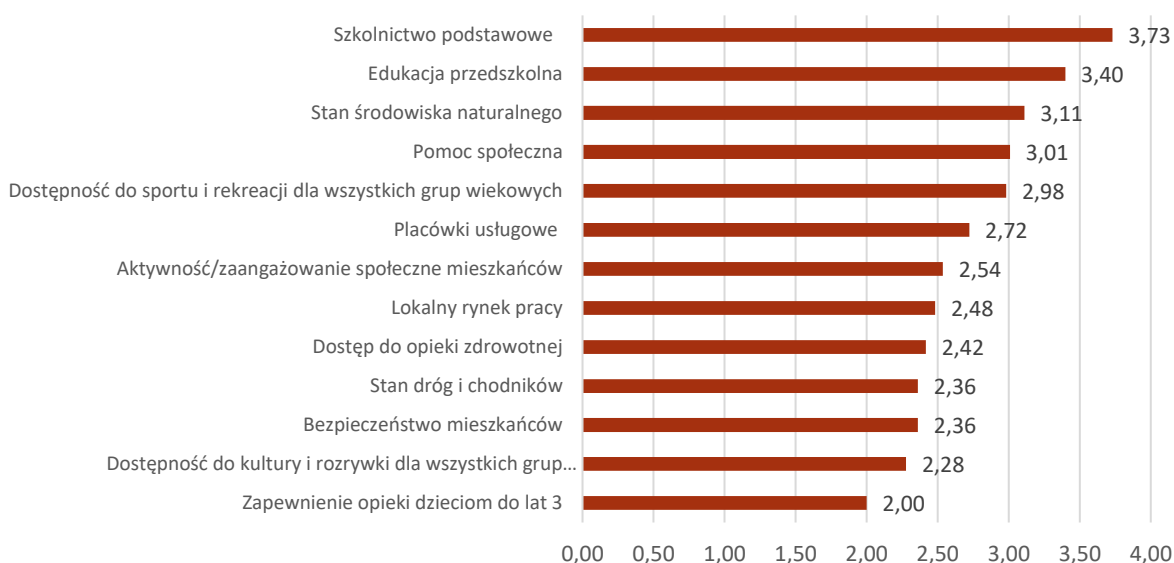
Wykres 1. Ogólne warunki życia w Gminie wg ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Dodatkowo osoby biorące udział w badaniu zostały poproszone o ocenę poszczególnych warunków życia w Gminie. Średnie wyniki każdego obszaru obrazuje poniższy wykres. Najlepiej ocenione zostało szkolnictwo podstawowe, edukacja przedszkolna, stan środowiska naturalnego oraz pomoc społeczna. Najślabsze oceny dotyczą zapewnienia opieki dzieciom do lat 3, dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych, bezpieczeństwo mieszkańców oraz stan dróg i chodników.

Wykres 2. Średnia ocena poszczególnych aspektów życia w Gminie według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

2.1.2. DEMOGRAFIA

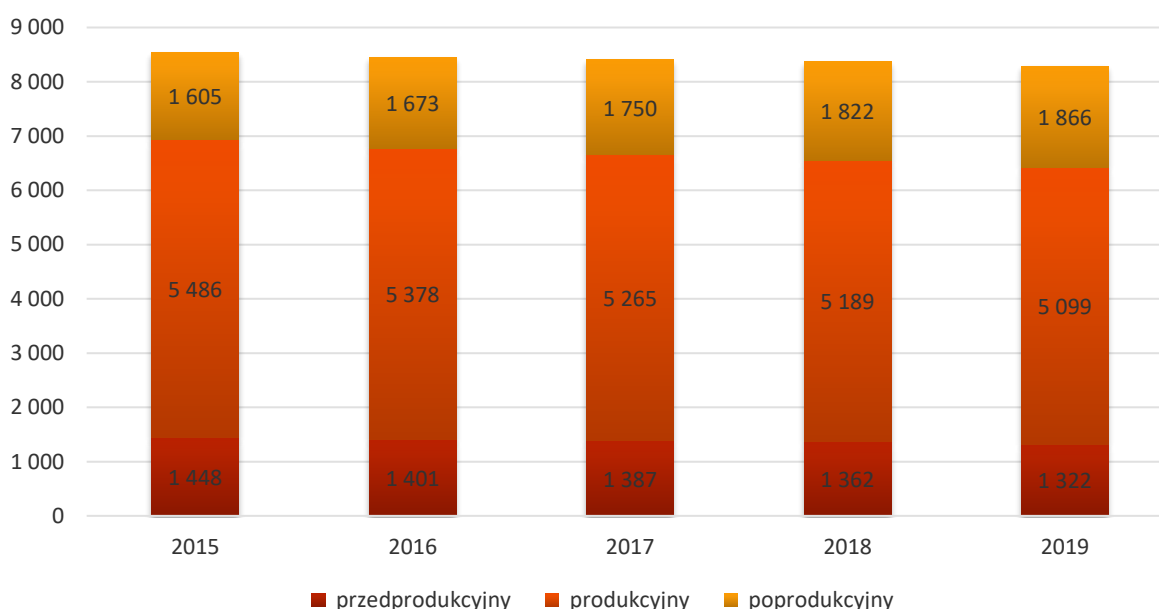
Według stanu na 31 grudnia 2019 r. liczba mieszkańców Gminy wynosiła 8112 osób, w tym:

- 4 138 kobiet,
- 3 974 mężczyzn.

Od 2015 roku liczba mieszkańców Gminy spadła o 252 osoby (3%). W analizowanym okresie zmieniła się również struktura wieku mieszkańców według ekonomicznych grup wieku:

- spadła o 126 osób liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (osoby w wieku 17 lat i mniej),
- spadła o 387 liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej – z 1 605 w 2015 roku do 1 866 w 2019 roku – zmiana o 261 osób.

Wykres 3. Liczba mieszkańców Gminy wg ekonomicznych grup wieku w latach 2015-2019

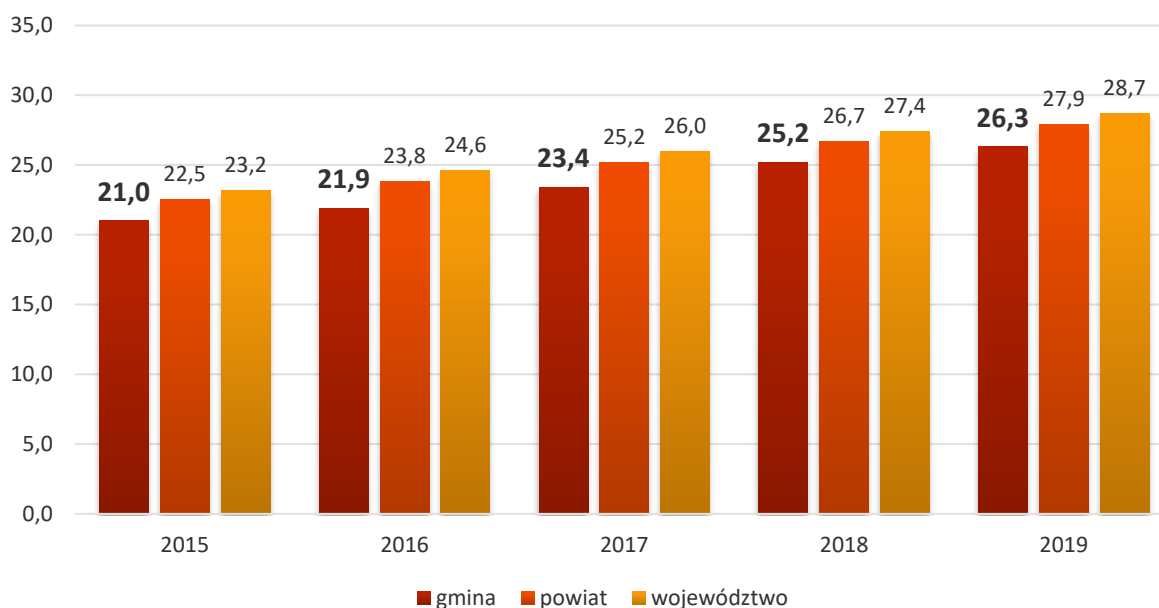

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potwierdzeniem starzenia się społeczeństwa nie tylko w Gminie Węgliniec, ale również w powiecie zgorzeleckim i województwie dolnośląskim jest wzrost wartości współczynnika obciążenia demograficznego. To stosunek liczby osób w wieku 65 lat i starszych do liczby osób w wieku produkcyjnym (od 15 do 64 lat). W Gminie Węgliniec w porównaniu z powiatem zgorzeleckim oraz województwem dolnośląskim wartość wskaźnika jest niższa – w 2019 roku wyniosła 26,3%, w powiecie 27,9% a w województwie aż 28,7%. W analizowanym okresie w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego wskaźnik wzrósł o:

- 5,3 punkty procentowe w Gminie,
- 5,4 punkty procentowe w powiecie,
- 5,5 punkty procentowe w województwie.

Wykres 4. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2015-2019

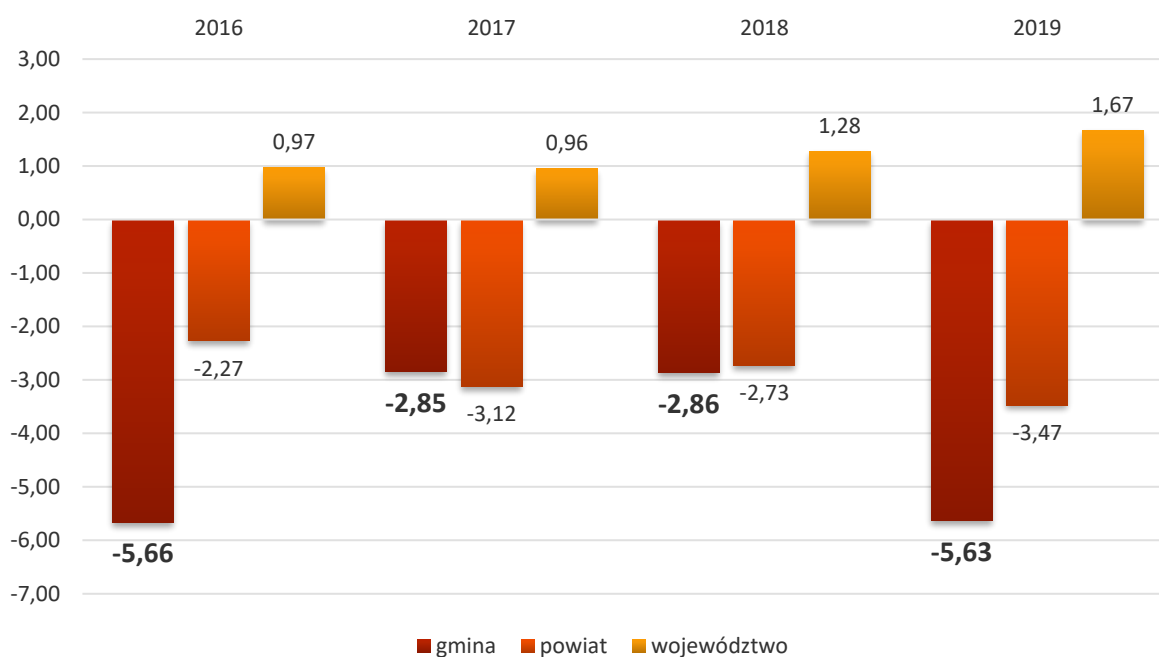

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Odpowiedzią Gminy na trendy społeczne związane ze starzeniem się społeczeństwa jest prowadzenie polityki senioralnej, która ma na celu aktywizację seniorów oraz pomoc dla nich w codziennym życiu. W Gminie od 1 lutego 2020 roku zaczął funkcjonować Klub Seniora. Działa również Gminna Rada Seniorów.

Zarówno w Gminie jak i w powiecie od 2016 roku występuje ujemne saldo migracji ogółem, co oznacza ubytek mieszkańców. Odwrotna sytuacja jest w województwie dolnośląskim, gdzie mieszkańców przybywa w każdym roku.

Wykres 5. Saldo migracji ogółem w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 r. urodziło się 60 dzieci i zmarło 104 osób, co stanowiło ujemny przyrost naturalny na poziomie - 44 osoby. Ujemny przyrost naturalny utrzymuje się w Gminie od kilku lat. Jednak corocznie rodzi się kilkadziesiąt dzieci, stąd konieczność zapewnienia im opieki. W maju 2019 roku Gmina podpisała umowy na wykonanie kompleksowej dokumentacji projektowej na budowę żłobko-przedszkola. Dodatkowo Gmina pozyskała środki na inwestycje zarówno z rządowego Programu Maluch+, jak i Dolnośląskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Placówka ta ma powstać przy ul. Kochanowskiego w Węglińcu.

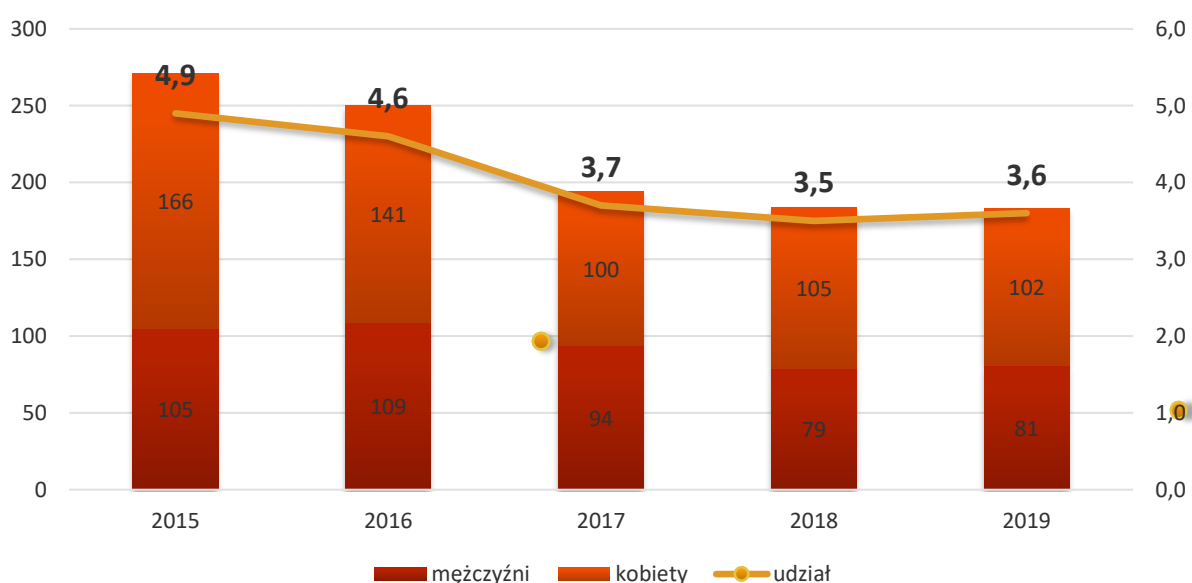
Podsumowując sytuację demograficzną w Gminie Węglińcu można stwierdzić, że na jej terenie odzwierciedlają się ogólnopolskie, a także europejskie trendy. Dane pokazują, że następuje wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, społeczeństwo starzeje się. Jednocześnie od kilku lat ubywa mieszkańców. Działania podejmowane przez Gminę powinny skupić się na zapewnieniu odpowiedniego otoczenia dla ludzi starszych oraz na stworzeniu dobrych warunków do życia dla mieszkańców, by zachęcić ich do pozostania w Gminie i osiedlania się nowych osób.

2.1.3. RYNEK PRACY

Od 2015 roku należy zauważyć spadek ogólnej liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W 2015 roku było ich 271, a w 2019 roku 183. Na wykresie nr 6 zaprezentowano również zmianę liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne według płci. W Gminie Węglińcu więcej jest bezrobotnych kobiet niż mężczyzn (różnica w 2019 roku wynosi 21 osób). Wykres poniżej pokazuje dodatkowo udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie nastąpił spadek tego wskaźnika o 1,3 punkty procentowe, z 4,9% w 2015 roku do 3,6% w 2019 roku. Wskaźnik ten w Gminie ma jednak wyższą wartość niż średnia dla powiatu, która w 2019 roku wyniosła 2,5% oraz średnia odnotowana dla województwa – 3,2%.

Zaznaczyć należy, że z uwagi na położenie Gminy wiele jej mieszkańców pracuje poza granicami Polski. Wpływ na to ma zarówno dobry dojazd do Niemiec oraz możliwość zarabiania w euro. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Węglińca 283 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 106 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Gminy.

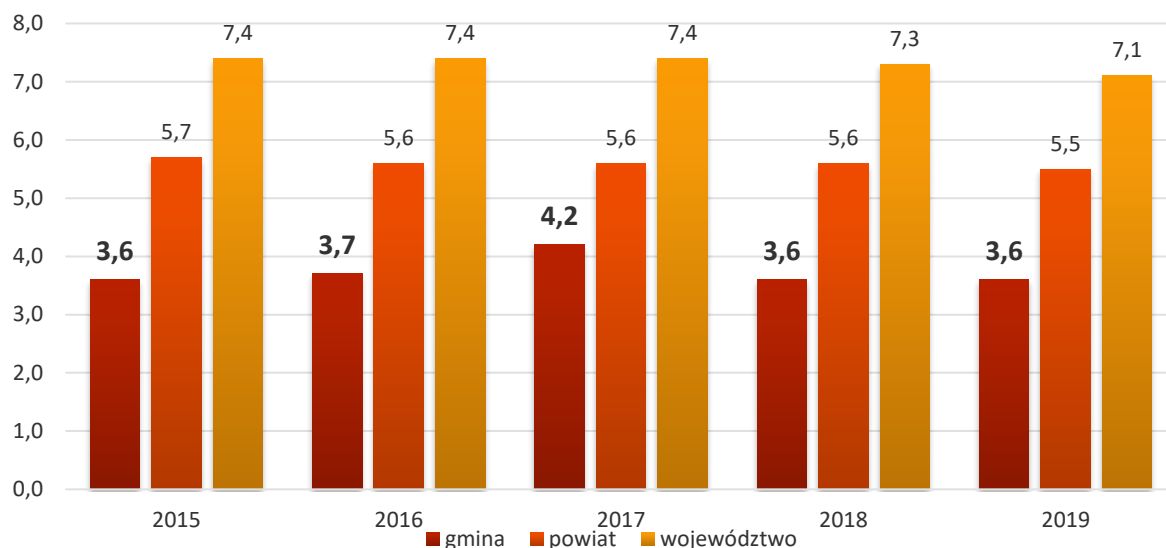
Wykres 6. Bezrobotni w Gminie Węglińcu w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Gminie Węgliniec w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 338 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 128 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Gmina charakteryzuje się stosunkowo niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości, czyli podmiotami gospodarki narodowej wpisanymi do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców. W porównaniu z powiatem wskaźnik jest niższy o 2,1 punkty procentowe, a w porównaniu z województwem aż o 3,8 p.p. W analizowanym okresie wskaźnik dla Gminy najwyższą wartość miał w 2017 roku – 4,2.

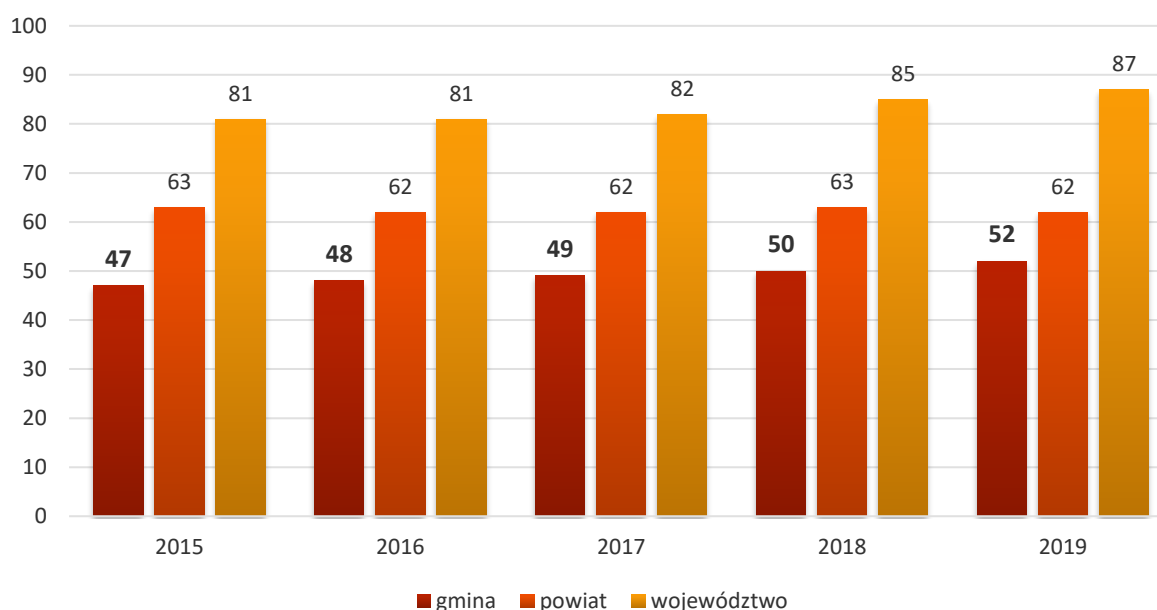
Wykres 7. Podmioty na 1 000 mieszkańców zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednocześnie od 2015 roku wzrosła liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 ludności z 47 w 2015 roku do 52 w 2019 roku. Wskaźnik ma jednak niższą wartość niż średnia dla powiatu oraz województwa.

Wykres 8. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy jedną z instytucji rynku pracy są prace społeczne użytecznie przewidziana dla bezrobotnych niekorzystających z zasiłku, którzy jednocześnie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. W ramach podpisanego porozumienia pomiędzy Urzędem Miejskim w Węglińcu a Powiatowym Urzędem Pracy w Zgorzelcu w 2019 roku na ten rodzaj pracy przeznaczono kwotę 5 916,00 zł.

Mieszkańcy Gminy w badaniu ankietowym lokalny rynek pracy, czyli możliwość znalezienia pracy i poziom zarobków ocenili w blisko 40% jako przeciętny. Jednak 47,3% respondentów uważa, że sytuacja jest zła lub bardzo zła, a tylko 13% osób sytuację na lokalnym rynku pracy ocenia jako dobrą lub bardzo dobrą.

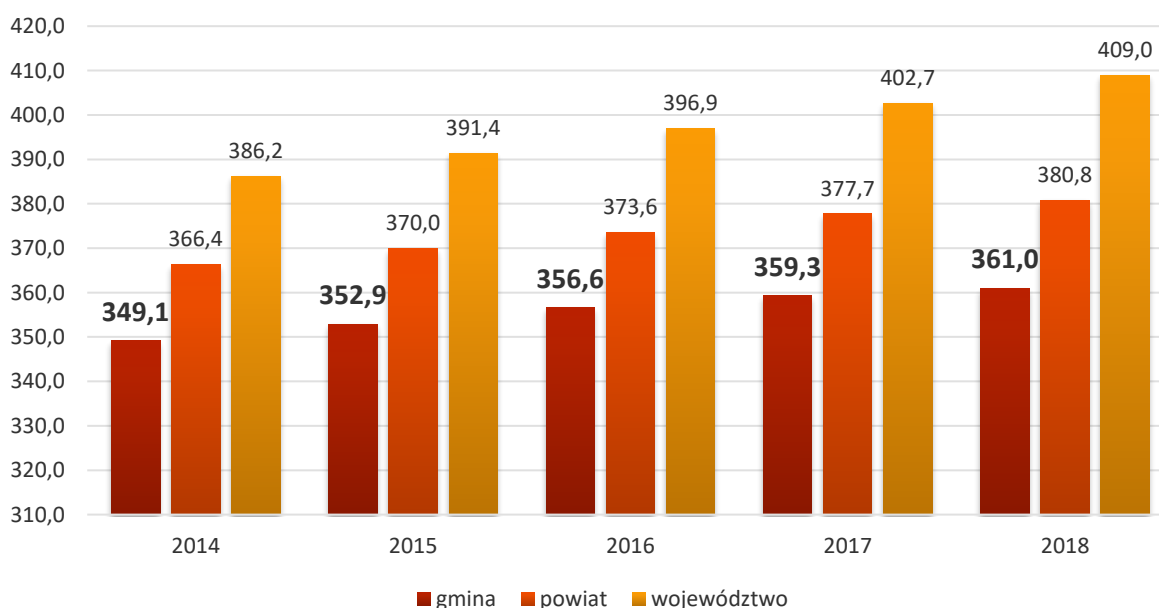
2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Zakład Usług Komunalnych zarządza i administruje zasobami lokalowymi Gminy. Działania te są zgodnie z *Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Węglińiec w latach 2017-2027* przyjętym Uchwałą nr 829/XXXV/17 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 28 września 2017 r. Gmina posiada 33 mieszkania socjalne o łącznej powierzchni 962,65 m². Na mieszkania socjalne w 2019 oczekiwało 8 rodzin, w 2018 roku oczekujących było 5 rodzin.

W zasobach Gminy znajduje się 217 mieszkań socjalnych. W 2019 roku złożono 29 wniosków na mieszkanie komunalne, a w 2018 roku 40. Jeden lokal przeznaczony jest na mieszkanie chronione, jednak znajduje się na piętrze. Planowane jest przeniesienie tego lokalu na parter, tak by dostępność do niego miały osoby z niepełnosprawnościami. Mieszkanie chronione ma mieć charakter treningowy.

Gmina charakteryzuje się niskim wskaźnikiem liczby mieszkań na 1 000 mieszkańców – w 2018 roku wyniósł on 361. Dla porównania średnia dla powiatu wynosi 380,8, a dla województwa 409. W 2019 roku w Węglińcu oddano do użytku 3 mieszkania. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie to 1 145 nieruchomości.

Wykres 9. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku wypłacono 76 815,70 zł w ramach dodatków mieszkaniowych. Z tej formy pomocy korzystało średnio 40 osób. W 2018 roku wypłacono dodatki mieszkaniowe dla średnio 56 osób na kwotę 91 610,87 zł.

2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Gmina Węglińiec jest organem prowadzącym 1 przedszkola publicznego, 3 szkół podstawowych oraz punktu przedszkolnego.

Tabela 1. Stan organizacji gminnych jednostek oświatowych w roku szkolnym 2018/2019

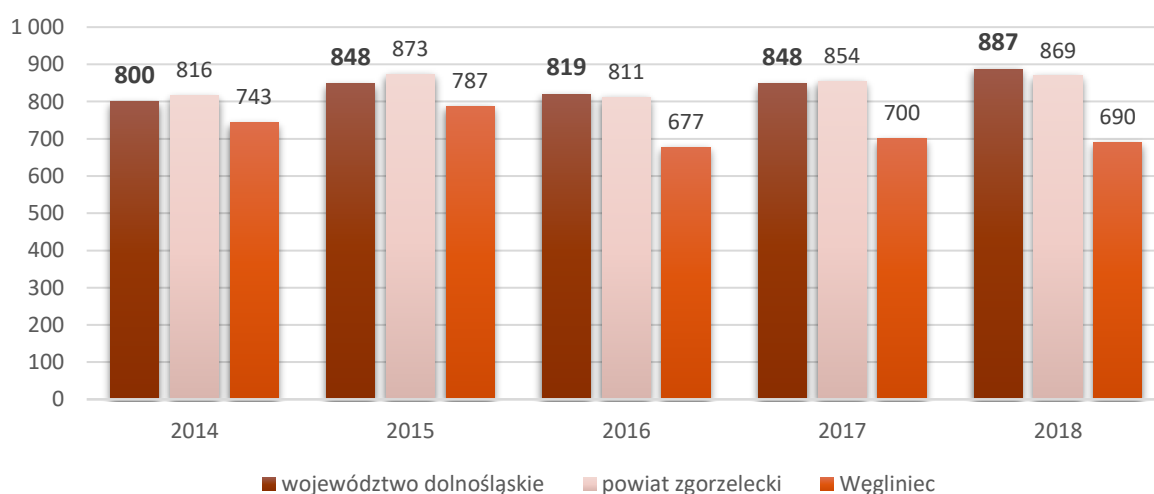
Nazwa placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Zatrudnienie ogółem (etaty)	Liczba nauczycieli (etaty)
Miejskie Przedszkole Publiczne w Węglińcu	3	70	11	5,5
Szkoła Podstawowa w Węglińcu (w tym filia w Starym Węglińcu – 2 oddziały i 11 uczniów)	21	348	52,1	37,6
Szkoła Podstawowa w Ruszowie	13	245	41,36	31,86
Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie	9	147	21,32	16,32
Ogółem	43	740	125,78	91,28

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy w roku szkolnym 2018/2019.

Ponadto w Gminie w roku szkolnym 2018/2019 funkcjonowały 2 przedszkola niepubliczne dotowane przez Gminę. Gmina stwarza warunki lokalowe dla niepublicznych przedszkoli wynajmując im budynki komunalne.

W Gminie stosunkowo mało dzieci w wieku 3-5 lat uczęszcza do przedszkoli. W 2018 roku wskaźnik „dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat” w Gminie wynosił 690, w powiecie 869, a w województwie 887. Od 2014 roku w Gminie zauważyć należy spadek wskaźnika.

Wykres 10. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (na moment opracowywania diagnozy nie były dostępne dane za 2019 rok).

W ramach projektów: „Rozwijamy kompetencje kluczowe uczniów w Gminie Węgliniec” oraz „Poprawa warunków nauczania w gminie Węgliniec poprzez utworzenie klasopracowni oraz ich wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne” współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej zakupiono wyposażenie i pomoce dydaktyczne, w tym sprzęt multimedialny dla SP w Węglińcu i wyposażenie do pracowni przyrodniczej oraz gabinetu rewalidacji dla SP w Ruszowie.

Do każdej ze szkół uczęszczają dzieci z niepełnosprawnościami, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami

Szkoła	Liczba uczniów niepełnosprawnych	Uczniowie z dysfunkcjami nie posiadający orzeczeń poradni	Liczba dzieci korzystających z nauczania indywidualnego
Szkoła Podstawowa w Węglińcu	8	34	3
Filia Szkoły Podstawowej	0	2	0
Szkoła Podstawowa w Ruszowie	12	61	3
Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie	2	5	0

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy w roku szkolnym 2018/2019.

W roku szkolnym 2018/2019 we wszystkich szkołach realizowano zadania przyjętych programów wychowawczych i programów profilaktyki, w tym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy i Miasta Węgliniec na rok 2019 oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2019-2020. Programy profilaktyki służyły poprawie bezpieczeństwa w szkołach, eliminowania przejawów agresji i nietolerancji. W ramach zadań tych programów realizowano programy profilaktyczne pt.:

- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- „Trzymaj formę”,
- „Stop hejtowi”,
- „Klub Bezpiecznego Puchatka’,
- „Biała wstążka”,
- „Fakty i mity na temat AIDS”,
- „Uwolnić się z sieci- STOP Cyberprzemocy”,
- „Jak się zdrowo odżywiać”,
- „Jestem bezpieczny na wsi -KRUS”,
- „Złość da Ci w kość”,
- „Dzień bez papierosa”,
- „Przemoc odbierze Ci moc”,
- „19 Dni Przeciwko Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży”,
- „Bezpieczna Droga do szkoły”,
- uczestnictwo w przedstawieniu profilaktycznym „Pogrzeb znanego Rockmana”,
- koncert profilaktyczny „Możesz tylko stracić”.

Szkoły współpracują w realizacji programów wychowawczych i programów profilaktyki z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zgorzelcu, Policją, Strażą Miejską, Strażą Pożarną, Strażą Graniczną, Strażą Ochrony Kolei, Pielęgniarką, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sanepidem, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, Wydziałem Edukacji w Starostwie

Powiatowym, Sądem Rejonowym, kuratorami, Rodzinnym Ośrodkiem Diagnostyczno-Konsultacyjnym, Klubem Pracy.

W każdej ze szkół prowadzony jest system motywacyjny, ponadto funkcjonuje także system wspierania uczniów realizowany przez Burmistrza Gminy i Miasta Węglińiec. Są to nagrody finansowe przyznawane uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych, którzy w danym roku szkolnym spełnili określone przez Burmistrza normy, np. uzyskali w wyniku klasyfikacji rocznej najwyższą średnią z ocen z obowiązkowych zajęć edukacyjnych w szkole. W 2019 r. w Gminie Węglińiec przyznano:

- 48 stypendiów dla uczniów szkół podstawowych na łączną kwotę 14 250,00 zł,
- 1 stypendium dla uczniów szkół średnich w wysokości 500,00 zł,
- 1 stypendium dla studentów w wysokości 1 000,00 zł.

Tabela 3. System motywacyjny w szkołach

Szkoła	System motywacyjny
Szkoła Podstawowa w Węglińcu	- nagrody rzeczowe, książkowe - stypendia naukowe i sportowe, - nagrody książkowe, - informacja w mediach, - udział w wycieczkach, - podniesienie ocen z zachowania
Szkoła Podstawowa w Ruszowie:	- nagrody rzeczowe i książkowe, - ustne i pisemne pochwały, - stypendium szkolne - pomoc w uzyskaniu przez uczniów stypendiów, - pierwszeństwo w organizowanych przez szkołę wyjazdach, szczególnie za granicę, - dodatkowe punkty w ramach szkolnego Systemu Oceny z Zachowania
Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie	- nagrody rzeczowe, książkowe - ustne i pisemne pochwały.

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy w roku szkolnym 2018/2019.

30 grudnia 2015 r. został przyjęty *Program Rozwoju Oświaty w Gminie Węglińiec na lata 2016-2022*. W dokumencie przyjęto 3 główne cele, których realizacja ma poprawić stan oświaty w Gminie:

1. Podniesienie jakości nauczania,
2. Podniesienie potencjału i dostosowanie systemu oświaty do zmieniających się potrzeb,
3. Zapewnienie atrakcyjnej i efektywnej oferty opiekuńczo - wychowawczej oraz rozwojowej placówek,
4. Podniesienie poziomu zaangażowania rodziców i środowiska w proces edukacyjno-wychowawczy.

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym bardzo dobrze oceniają zarówno edukację przedszkolną, jak i szkolnictwo podstawowe:

- edukacja przedszkolna: 53,7% pozytywnych odpowiedzi, 25% ocenia edukację przedszkolną przeciętnie, a 21,3% negatywnie,
- szkolnictwo podstawowe: 68,5% pozytywnych odpowiedzi, 21,3% ocenia ten aspekt przeciętnie, a 10,2% ma negatywne zdanie.

Sytuacja związana z edukacją szkolną na terenie Gminy jest dobra. Jednocześnie w Gminie bardzo mało dzieci uczęszcza do przedszkoli, co wpływa na ich rozwój, ale również świadczy o małej aktywności zawodowej rodziców.

2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO

W Gminie Węgliniec funkcjonują:

- Włodzimierz Curyło Ilona Curyło – Dziuba. Praktyka lekarzy s. j., ul. Sikorskiego 40, 59-940 Węgliniec,
- Lecznictwo Ambulatoryjne Ośrodek Zdrowia w Ruszowie, Poradnia Lekarza POZ, ul. Żagańska 2, Ruszów,
- Ośrodek Zdrowia w Czerwonej Wodzie, Poradnia Lekarza POZ, ul. 5 Grudnia 4, Czerwona Woda.

Na terenie gminy działalność prowadzą 4 apteki, w tym również zlokalizowane bezpośrednio przy placówkach służby zdrowia:

- Apteka „Pod Słońcem”, ul. Sikorskiego 40, Węgliniec,
- Apteka „Nova”, ul. Sikorskiego 38, Węgliniec,
- Apteka „Lawenda”, ul. Kantowicza 2, Ruszów,
- Punkt Apteczny, ul. 3-go Maja 1, Czerwona Woda.

Usługi Pogotowia Ratunkowego realizowane są przez Wielospecjalistyczny Szpital - SP ZOZ w Zgorzelcu Zespół Ratownictwa Medycznego w Węglińcu, przy ul. Sikorskiego 40.

Jednocześnie w ramach Programu współpracy Gminy Węgliniec z organizacjami pozarządowymi Gmina realizuje zadania związane z ochroną zdrowia. W 2019 roku w ramach zadania Ochrona i promocja zdrowia dofinansowano 2 zadania:

- Gimnastyka dla Seniorów – realizator: Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Węgliniec z siedzibą w Węglińcu, kwota dofinansowania: 7 tys. zł
- Profilaktyka zdrowotna kobiet 50 plus. Terapia naturalna ruchem – realizator: Klub Sportowy „ORLIKI” Węgliniec z siedzibą w Węglińcu, kwota dofinansowania: 1,6 tys. zł.

Przyjęty został również *Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2017-2020*. Głównymi celami Programu są:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

W 2019 roku w Węglińcu stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 105 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1 000 mieszkańców odnotowano 36,94 przestępstw. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Węglińca najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 26,15 (wykrywalność 49%) oraz przeciwko mieniu - 21,54 (wykrywalność 39%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 3,28 (94%), o charakterze gospodarczym - 2,34 (55%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,41 (75%).

W 2019 roku zawarte zostało porozumienie pomiędzy władzami Gminy Węgliniec a Komendantem Wojewódzkim Policji we Wrocławiu dotyczące przywrócenia Posterunku Policji w Węglińcu. Posterunek został zlikwidowany

w 2015 roku, od tego czasu nastąpił wzrost przestępczości na terenie Gminy. Wzrost przestępczości widoczny jest również w powiecie zgorzeleckim. Od 2015 roku wzrosła liczba przestępstw stwierdzonych przez ogółem na 1 000 mieszkańców z 27,96 na 36,94.

Tabela 4. Przestępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1000 mieszkańców					przestępstwa stwierdzone przez Policję przeciwko rodzinie i opiece na 1000 mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	20,80	19,48	19,62	19,99	20,75	0,72	0,63	0,86	2,24	1,82
WOJEWÓDZTWO	27,33	25,73	25,10	25,76	26,76	0,68	0,65	0,93	1,87	1,54
POWIAT	27,96	25,85	31,30	27,31	36,94	0,18	0,27	0,22	0,33	0,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2019 roku w Gminie działa aplikacja „BLSKO”, czyli bezpłatny i ogólnodostępny system powiadamiania lokalnego. Zadaniem aplikacji jest informowanie mieszkańców o aktualnościach, lokalnych wydarzeniach oraz zagrożeniach i utrudnieniach jakie mogą wystąpić. Na terenie Gminy Węgliniec znajduje się 6 oddziałów Ochotniczej Straży Pożarnej.

W celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Węgliniec zrealizowany został projekt „Razem bezpiecznej” w ramach którego zainstalowany został monitoring wizyjny w centrum miasta Węgliniec. Innymi działaniami służącymi zwiększeniem bezpieczeństwa w Gminie był cykl spotkań profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci pod tytułem „Pomagam rodzicom – dbam o swoje bezpieczeństwo”, a także spotkania funkcjonariuszy policji i straży pożarnej z seniorami.

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym oceniły:

- negatywnie dostęp do opieki zdrowotnej – ponad 50% odpowiedzi, pozytywne zdanie w tej kwestii ma 11,2% ankietowanych, a przeciętnie dostęp do lekarzy ocenia 40,7% respondentów,
- również negatywnie bezpieczeństwo mieszkańców – 53,8% odpowiedzi, 30,6% ankietowanych ocenia ten aspekt jako przeciętny, a pozytywne odczucia ma ponad 15% respondentów.

Mieszkańcy Gminy mają zapewniony dostateczny dostęp do podstawowej opieki medycznej. Gmina również realizuje dodatkowe działania związane z ochroną i promocją zdrowia. Jednak mieszkańcy negatywnie oceniają kwestie związane z dostępem do opieki zdrowotnej. Problemem jest niewystarczające poczucie bezpieczeństwa i wzrost liczby przestępstw.

2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Według stanu na 2020 rok w KRS zarejestrowanych było 20 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj.:

- Ochotnicza Straż Pożarna w m. Ruszów, Czerwona Woda, Węgliniec, Jagodzin, Stary Węgliniec,
- Zakładowa Ochotnicza Straż Pożarna przy Nadleśnictwie Ruszów,
- Klub Sportowy Victoria w Ruszowie,
- Klub Sportowy „Piast” w Czerwonej Wodzie,
- Klub Sportowy „Orzeł” w Starym Węglińcu,

- Klub Sportowy „Ruch” Zielona,
- Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Starym Węglińcu,
- Kółko Rolnicze m. w Ruszów, Czerwona Woda, Stary Węglińiec,
- Związek Zawodowy Maszynistów w Węglińcu,
- Towarzystwo Przyjaciół Czerwonej Wody,
- Towarzystwo Przyjaciół Starego Węglińca
- Stowarzyszenie „Ziemia Ruszkowska”,
- Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy Leśników Nadleśnictwa Ruszków,
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Węglińskiej.

Oprócz wyżej wymienionych na terenie Gminy Węglińiec znajdują się następujące stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie "Seniorzy Gminy Węglińiec" w Węglińcu,
- Kresy w Pamięci w Węglińcu,
- Stowarzyszenie "Łatwiej" w Ruszowie,
- Moja Wieś Jagodzin,
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych w Węglińcu,
- Towarzystwo Wspólnych Pomysłów w Ruszowie,
- Lokalna Grupa Historyczna w Ruszowie,
- Miejsko Gminny Klub Sportowy "Górnik" Węglińiec,
- Uczniowskie Kluby Sportowe: "Olimpia" przy Gimnazjum w Węglińcu, przy Szkole Podstawowej w Węglińcu, "Orliki" w Węglińcu, "Jastrzębie" w Ruszowie, "MIKRO" w Ruszowie.

Gmina Węglińiec nawiązała współpracę partnerską z wieloma samorządami z zagranicy. Należą do nich:

- Miasto Kalwaria na Litwie,
- Gmina Wiśniowiec na Ukrainie,
- Miasto Rothenburg w Niemczech,
- Gmina HAA w Norwegii,
- Horka w Niemczech,
- Gmina Hodkovice nad Mohelkou w Czechach,
- Gmina Jezierzany na Ukrainie.

Współpraca ta obejmuje w większości dziedziny takie jak: oświata, kultura, sport, turystyka, edukacja czy ochrona środowiska. W ramach partnerstwa organizowane są m.in. wymiany uczniów między szkołami oraz wspólne ćwiczenia straży pożarnej.

Gmina Węglińiec jest członkiem Lokalnej Grupy Działania Bory Dolnośląskie. Stowarzyszenie to prowadzi swoją działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, poprzez wspieranie rozwoju obszarów wiejskich gmin należących do LGD, realizację Strategii Rozwoju Lokalnego, ochronę wartości historycznych, kulturowych i przyrodniczych, integrację mieszkańców, rozwój turystyki, a także promocję regionu. Natomiast współpraca z Dolnośląską Organizacją Turystyczną we Wrocławiu i Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego ma na celu rozwój promocji Gminy Węglińiec.

Gmina realizuje Roczny program współpracy Gminy Węglińiec z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami. W 2019 roku wspartych zostało wiele podmiotów, które realizowały zadania w następujących obszarach:

- Upowszechnianie kultury fizycznej dorosłych na terenie Gminy i Miasta Węgliniec poprzez wspieranie organizacji zajęć, szkolenia i udział we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez właściwe związki sportowe,
- Upowszechnianie kultury fizycznej dzieci i młodzieży na terenie Gminy i Miasta Węgliniec poprzez wspieranie organizacji szkolenia sportowego oraz udział we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez właściwe związki i organizacje sportowe,
- Upowszechnianie kultury fizycznej na terenie Gminy i Miasta Węgliniec poprzez wspieranie organizacji szkolenia, udziału we współzawodnictwie sportowym, organizacji zawodów, imprez i zajęć popularyzujących lekkoatletykę, turystykę i pozostałe formy upowszechniania kultury fizycznej
- Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej oraz rozwój świadomości narodowej i kulturowej
- Upowszechnianie turystyki na terenie Gminy Węgliniec
- Ochrona i promocja zdrowia
- Upowszechnianie kultury fizycznej poprzez powierzenie organizacji imprez sportowo – rekreacyjnych, zawodów i konkurencji sportowych podczas imprezy plenerowej „Święto Grzybów” w 2019 roku,
- Realizacja zadań publicznych wynikających z art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Jednocześnie w ramach zadania: Pomoc społeczna – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów wsparto organizacje wymienione w tabeli nr 4.

Tabela 5. Wykaz przyznanych dotacji dla organizacji pozarządowych w 2019 roku w ramach zadań związanych z pomocą społeczną

Nazwa	Rodzaj zadania	Kwota przyznanej dotacji
Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Węgliniec z siedzibą w Węglińcu	Aktywny Senior	5 000 ,00 zł
Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Węgliniec z siedzibą w Węglińcu	Wycieczka kulturoznawczo-historyczna do Warszawy	500 ,00 zł
Lokalna Grupa Historyczna z siedzibą w Ruszowie	Prowadzenie Klubu Seniora w Ruszowie	2500 ,00 zł (po rozliczeniu nastąpił zwrot kwoty 66,55 zł pobranej w nadmiarze na konto urzędu)

Źródło: Sprawozdanie z rocznego programu współpracy Gminy Węgliniec z organizacjami pozarządowymi za rok 2019.

Mieszkańcy Gminy biorący udział w ankiecie aktywność/zaangażowanie społeczne mieszkańców oceniają negatywnie – 48,1% odpowiedzi. Pozytywną opinię ma 19,4%, a 32,4% ten aspekt ocenia jako przeciętny.

Gmina posiada doświadczenie we współpracy z organizacjami pożytku publicznego, przeznacza wiele środków z budżetu na realizację zadań w ramach rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Takie podejście dają również możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów partnerskich.

2.1.8. KULTURA

W Gminie działa Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Węglińcu. Do głównych zadań placówki należy, m.in.: koordynowanie działań na terenie Gminy w zakresie lepszego zaspakajania potrzeb kulturalnych mieszkańców, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeby oraz zainteresowań kulturalnych, tworzenie warunków do rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego oraz działania na rzecz promowania kultury lokalnej. W jego strukturach funkcjonują następujące placówki:

- Węglińskie Centrum Kultury,
- Dom Kultury w Ruszowie,
- Dom Kultury w Starym Węglińcu,
- Dom Kultury w Jagodzinie,
- Dom Kultury w Czerwonej Wodzie,
- Punkt Muzealny Kresów Wschodnich w Węglińcu,
- Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Węglińca,
- Filia biblioteczna w Ruszowie,
- Filia biblioteczna w Czerwonej Wodzie,
- Filia biblioteczna w Starym Węglińcu,
- Filia biblioteczna w Jagodzinie,
- Świetlica Wiejska w Zielonce,
- Świetlica Wiejska w Piasecznej,
- Świetlica Wiejska w Kościelnej Wsi.

W ciągu roku MGOK w Węglińcu organizował wiele wydarzeń kulturalnych i sportowych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, do których można zaliczyć spotkania opłatkowe, ferie zimowe, wystawy i konkursy, obchody Dnia Dziecka, Dnia Kobiet, Rajd Rowerowy, zajęcia wakacyjne, Senioriadę, festyny rodzinne (m.in Gminny Festyn Strażacko-Rodzinny), Ptasi Maraton po Borach Dolnośląskich, wydarzenie „Poznajmy się lepiej”, „Biesiadę przy kapuście”, „Święto Chleba”, „Skwer Pamięci KAŁAWSK” i inne.

W 2019 roku Miejsko Gminny Ośrodek Kultury zorganizował w sumie 69 imprez, w których udział wzięło ponad 13 tys. uczestników. Zorganizowano, m. in.:

- 1 seans filmowy,
- 2 wystawy,
- 5 festiwali i przeglądów artystycznych,
- 15 koncertów,
- 8 prelekcji, spotkań, wykładów,
- 13 imprez turystycznych i sportowo – rekreacyjnych,
- 8 konkursów,
- pokazy teatralne.

Respondenci ocenili:

- dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych negatywnie (blisko 60% odpowiedzi), pozytywne zdanie o tej kwestii miało niespełna 15% ankietowanych, a przeciętnie tą kwestię ocenia prawie 26% osób biorących udział w badaniu,
- dostępność do sportu i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych oceniono jako przeciętną – 40,7% odpowiedzi, pozytywne zdanie miało 30,6% ankietowanych, a jako zły lub bardzo zły ten aspekt oceniło 28,7% osób.

2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu działa na podstawie Statutu z dnia 17.09.2010 ze zm. - Uchwała Rady Miejskiej Węglińca nr 313/XLII/10.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również działania wynikające z przyjętych strategii i programów gminnych, tj.:

- Programu w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dla Gminy i Miasta Węglińca na lata 2019-2021,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Węglińca na lata 2019-2024,
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021.

Realizowano również

- Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy i Miasta Węglińca na lata 2017-2020,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy i Miasta Węglińca na rok 2020,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Węglińca na lata 2019-2020.

Od 2010 roku w Ośrodku zatrudnionych jest 10 osób, w tym 1 kierownik, 4 pracowników socjalnych. Pozostali pracownicy – 5 osób to:

- inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego
- referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego
- asystent rodziny
- inspektor ds. świadczeń wychowawczych i kadr
- referent ds. dodatków mieszkaniowych i stypendium o charakterze socjalnym

Tabela 6. Zatrudnienie w Ośrodku Pomocy Społecznej w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem	13	10	10	10	10
Liczba etatów	12,01	10,00	10,00	10,00	10,00
Kierownicy	1	1	1	1	1
Pracownicy socjalni ogółem	5	4	4	4	4
Pozostali pracownicy	7	5	5	5	5

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Zgodnie z przepisami prawa pracowników socjalnych zatrudnionych na cały etat w danym ośrodku nie może być mniej niż trzech. Dodatkowo wielkość zatrudnienia w każdym z OPS musi być proporcjonalna do liczby:

- ludności gminy, w stosunku: jeden pracownik (zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy) na 2 000 mieszkańców, lub

- rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych opieką socjalną, w stosunku: jeden pracownik socjalny (zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy) na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ze względu na wzrost liczby rodzin korzystających z pracy socjalnej od 2018 roku nie jest spełniony ustawowy warunek dot. pracowników socjalnych.

Pracownicy Ośrodka biorą udział w licznych szkoleniach, m.in. z:

- procedury niebieskiej karty,
- spotkanie informacyjne w zakresie równości płci,
- świadczenie rodzinne i fundusz alimentacyjny,
- stypendia szkolne,
- karta dużej rodziny,
- zmiany w emeryturach i Pracownicze Plany Kapitałowe,
- świadczenie wychowawcze 500+ -nowelizacja,
- czas pracy i zmiany w dokumentowaniu czasu pracy,
- rządowy program „Dobry start”,
- KPA – nowelizacja przepisów,
- specjalistyczny kurs dla pracowników kadr,
- pomoc społeczna – najnowsze przepisy,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- skuteczne działanie zespołu interdyscyplinarnego,
- dopalacze i inne środki psychoaktywne,
- pomoc społeczna ochrona danych osobowych,
- przemoc domowa – dziecko krzywdzone w świetle znowelizowanej ustawy,
- praktyczne aspekty stosowania KPA,
- kierowanie do DPS – odpłatność za pobyt,
- aplikowanie, budowanie i zarządzanie projektami,
- dodatek mieszkaniowy powiększony o dopłatę z funduszu przeciwdziałania COVID-19.

W marcu 2019 r. została przeprowadzona kompleksowa kontrola zadań gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu. Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w siedzibie MGOPS w Węglińcu. Skontrolowane zostały Niebieskie Karty prowadzone w rodzinach na terenie gminy oraz dokumentacja wymagana w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Podczas przeprowadzonej kontroli, nie stwierdzono żadnych uchybień w realizacji procedur NK.

W lutym 2017 r. została przeprowadzona kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą, jak również zapisów art.17 ust 1 i 2, art.1 i zadań wynikających z art.110 ustawy. Wojewoda Dolnośląski ocenił pozytywnie działania Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z cytowanej ustawy

Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził również kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Węglińcu z zakresu warunków nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasad ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, warunków nabywania prawa do zasiłków dla opiekunów oraz zasad ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, a także warunków nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zasad i trybu postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działań podejmowanych wobec dłużników

alimentacyjnych. Kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych obejmowała okres od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 25 maja 2015 r., kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów - od dnia 15 maja 2014 r. - do dnia 25 maja 2015 r., natomiast kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wojewoda Dolnośląski ocenił pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu w zakresie przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także podejmowania działań w stosunku do dłużników alimentacyjnych

Pomoc społeczna w badaniu ankietowym została oceniona jako przeciętna – 50,9% odpowiedzi, pozytywne zdanie o tym aspekcie życia w gminie ma 24,1% mieszkańców, a negatywne 25%. Jednocześnie większość osób biorących wypełniających ankietę – 92,6% nie korzysta z pomocy społecznej, ponieważ nie ma takiej potrzeby, a 5,6% nie korzysta, bo nie wie jak. Te osoby potrzebowałyby wsparcia z uwagi na problem alkoholu i bezrobocia.

2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

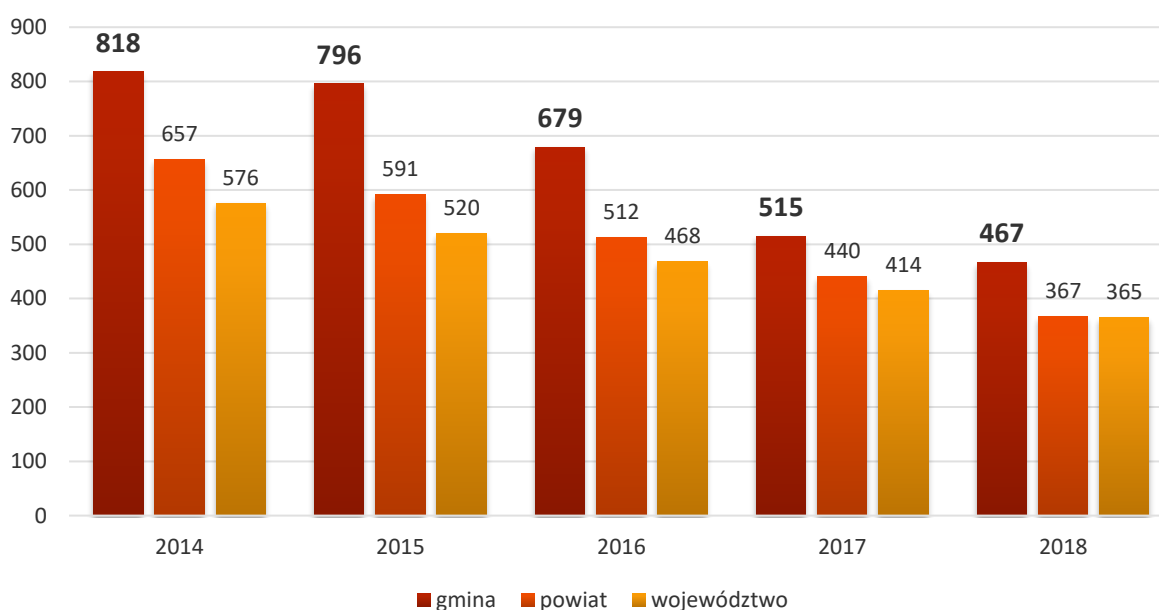
- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej (ubóstwo nie może być wyłącznym powodem udzielenia świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej "kryterium dochodowym rodziny".

- Od 2014 roku spadła liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zarówno w Gminie jak i w powiecie i w województwie. Zaznaczyć należy, że wskaźnik Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności jest wyższy dla Gminy niż dla powiatu i województwa. W 2018 roku jego wartość wyniosła 467 dla Gminy Węgliniec, 367 dla powiatu zgorzeleckiego i 365 dla województwa dolnośląskiego. Na spadek liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej wpływ miała dobra koniunktura gospodarcza oraz wprowadzenie w 2016 roku dodatkowego świadczenia rodzinnego 500+, które przede wszystkim poprawiło sytuację finansową rodzin, w których było więcej niż jedno dziecko. Świadczenie to zostało rozszerzone na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę od 1 lipca 2019 roku.

Wykres 11. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Węgliniec są: **ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba**. Zaznaczyć należy, że od 2015 roku w każdym z powodów spadła liczba rodzin, którym przyznano pomoc. W analizowanym okresie pomoc nie była przyznawana z powodu: sieroctwa, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Według osób biorących udział w badaniu ankietowym najczęściej mieszkańcy Gminy borykają się z następującymi problemami: alkoholizmem, bezrobociem, narkomanią, ubóstwem oraz bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbaniem dzieci.

Tabela 7. Powody przyznania pomocy w latach 2015-2019 – liczba rodzin ogółem, którym udzielono wsparcia w danym zakresie

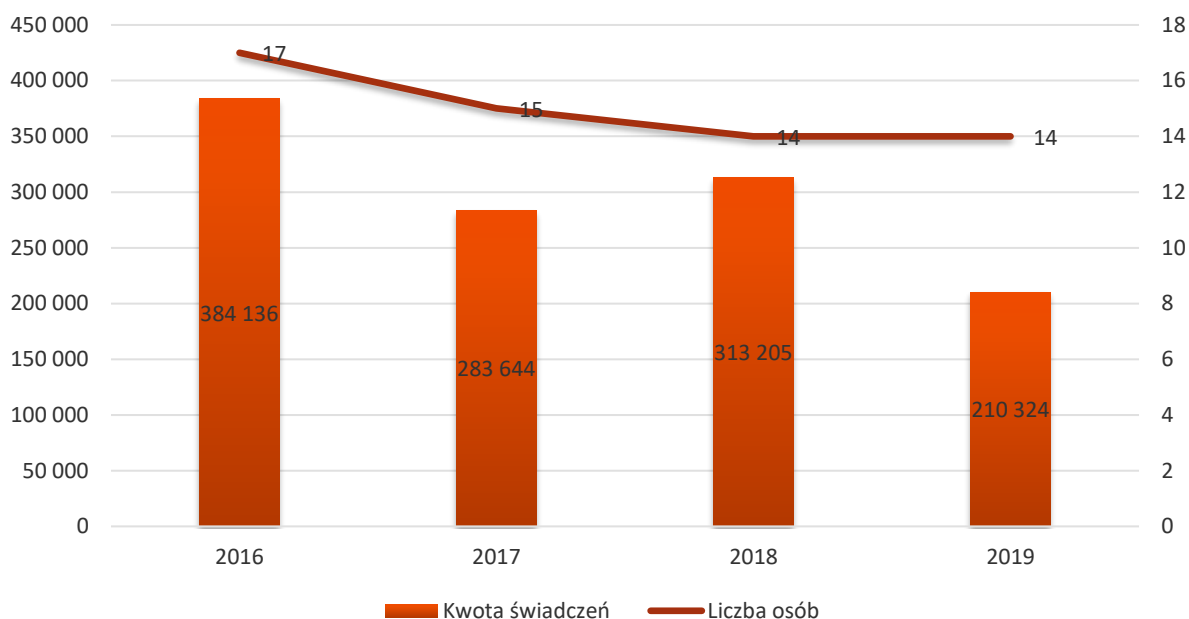
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2015	2016	2017	2018	2019
UBÓSTWO	283	247	206	169	161
BEZROBOCIE	235	185	154	129	125
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	106	104	98	85	86
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	105	99	99	87	80
ALKOHOLIZM	46	39	33	34	32
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK. - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	59	49	33	26	23
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	27	19	17	13	15
BEZDOMNOŚĆ	14	12	12	10	14
NARKOMANIA	11	8	6	7	5
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	7	4	2	2	3
PRZEMOC W RODZINIE	3	2	2	1	1
SIEROCTWO	0	0	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	1	0	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	4	0	2	4	0
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0	0	0	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

Mieszkańcy Gminy Węgliniec wymagający całodobowej opieki, kierowani są do Domów Pomocy Społecznej znajdujących się na terenie Zgorzelca, a w przypadku braku miejsc lub braku Domów Pomocy Społecznej o wymaganym profilu, do domów znajdujących się poza powiatem zgorzeleckim. Na terenie Gminy nie działa żadna instytucja zapewniająca wsparcie osobom niesamodzielnym. W 2016 roku 17 osób było umieszczonych w całodobowych domach opieki, w 2017 roku 15 osób, a w 2018 i 2019 roku 14. W ramach zadań zleconych gminom od 2017 roku dla 2 osób przyznano świadczenie w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w 2019 roku była tylko 1 taka osoba).

Wykres 12. Liczba osób umieszczonych w całodobowych domach opieki społecznej oraz kwota świadczeń z tego tytułu w latach 2016-2019

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

W dniu 30 grudnia 2019 r. Rada Miejska Węglińca przyjęła uchwałę nr 218/XVII/19 w sprawie utworzenia ośrodka wsparcia Klub „Senior+” w Jagodzinie. Ośrodek wsparcia zaczął działalność od 1 lutego 2020 r. w ramach struktury organizacyjnej MGOPS w Węglińcu. Prowadzenie Klubu "Senior+" przez Gminę Węglińiec jest kontynuacją zadania w ramach Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2015-2020, współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Celem placówki jest przede wszystkim przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych, rozwijanie ich sprawności psychofizycznej oraz właściwe wykorzystanie potencjałów wiedzy i umiejętności seniorów.

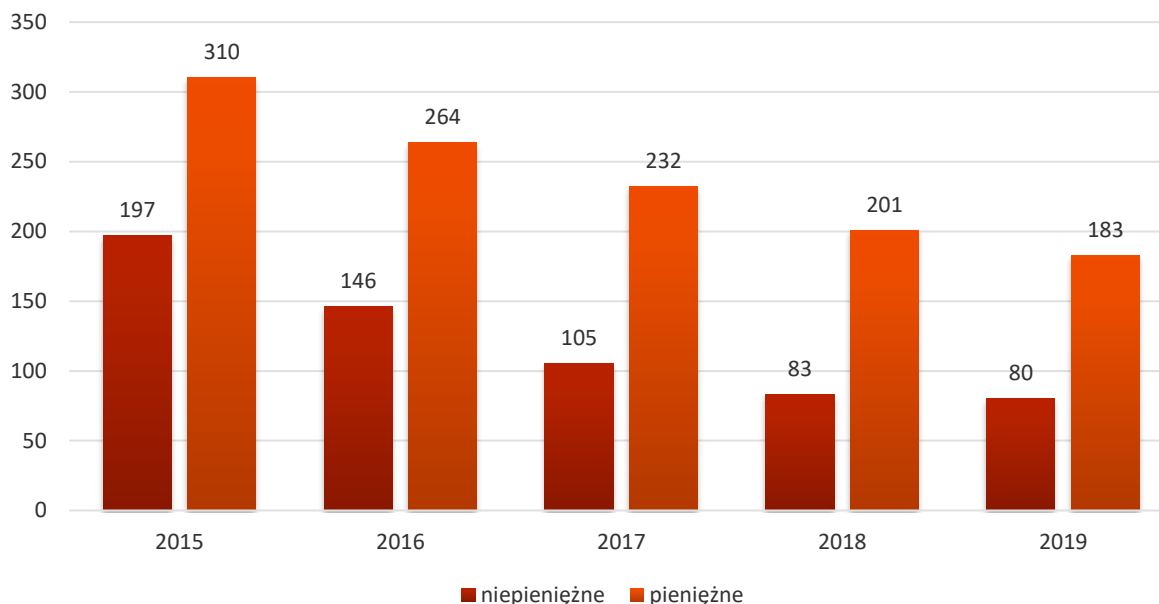
Na terenie powiatu zgorzeleckiego działają następujące instytucje związane z udzielaniem wsparcia dla osób potrzebujących:

- Dom Pomocy Społecznej " Jutrzenka" w Zgorzelcu, ul. Przechodnia 8,
- Dom Pomocy Społecznej w Zgorzelcu "Ostoja" ul. Pułaskiego 11-13,
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Zgorzelcu, ul. Pułaskiego 11-13.

2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2019 roku zostało udzielonych 80 świadczeń niepieniężnych oraz 183 świadczeń pieniężnych. Od 2015 roku nastąpiły znaczące zmiany w liczbie osób korzystających z obu rodzaju świadczeń, co obrazuje wykres poniżej.

Wykres 13. Liczba osób korzystających z świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

Tabela nr 7 pokazuje liczbę osób, którym udzielono poszczególne świadczenia w ramach zadań własnych gminy w latach 2015-2019. W 2019 roku najwięcej osób – 151 skorzystało z innych zasiłków celowych i w naturze. Zasiłek celowy specjalny może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, który nie podlega zwrotowi. Jednak wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Ogólnie nastąpił spadek ilości udzielanych świadczeń, w szczególności dotyczy to:

- zasiłków okresowych,
- posiłków,
- innych zasiłków celowych i w naturze.

W analizowanym okresie nie były realizowane specjalistyczne usługi opiekuńcze - są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Nie wypłacono również świadczeń z tytułu: zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasiłku celowego w formie biletu kredytowanego.

Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono świadczenia przez MGOPS w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób				
	2015	2016	2017	2018	2019
RAZEM	508	385	312	260	245
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	63	65	61	51	50
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	224	163	131	131	115
SCHRONIENIE	9	8	10	10	9
POSIŁEK	198	129	82	65	61
w tym dla: dzieci	159	106	63	47	48
UBRANIE	0	0	0	0	0
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	21	14	17	13	13
w tym: specjalistyczne	0	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE OSOBOM NIEMAJĄCYM DOCHODU I MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O ŚWIADCZENIACH OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	0	0	1	5	0
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO	0	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU	2	1	0	0	0
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	236	204	190	164	151
w tym: zasiłki specjalne celowe	19	18	22	16	28

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Jednym z zadań pomocy społecznej wynikających z art. 45 ust. 1-4 ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest zarówno z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej jak i ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Pracą socjalną w 2019 roku w Gminie Węgliniec objęto 210 rodzin (370 osoby w tych rodzinach). W 2018 roku aż 321 rodzin objęto pracą socjalną (683 osoby w tych rodzinach). Poradnictwo specjalistyczne było dedykowane osobom doświadczającym przemocy.

Tabela 9. Liczba rodzin wsparta poszczególnymi świadczeniami w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	0	2	0	9	1
PRACA SOCJALNA	64	199	6	321	210

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

W analizowanym okresie tendencją wzrostową charakteryzuje się liczba świadczeń przyznanych osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Tabela 10. Liczba świadczeń przyznanych w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	2 180	1 979	1 917	1 927	1 971
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	645	568	568	514	480
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 119	981	972	1 037	1 054
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	60	38	15	15	44
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	356	392	362	361	393
Świadczenie pielęgnacyjne	287	238	309	253	286
Specjalny zasiłek opiekuńczy	74	53	43	81	65

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

2.2.5 UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

W 2019 roku na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy i Miasta Węglińca na rok 2019, wydatkowano kwotę 28 285,00 zł. Największe wydatki związane były z:

- funkcjonowaniem świetlic środowiskowych,
- usługami psychologa,
- opiniami biegłych,
- usługami szkoleniowo-edukacyjnymi,
- obsługą Komisji ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi.

W 2019 roku dofinansowano również wypoczynek dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy połączony z zajęciami edukacyjnymi oraz Mikołajki. Wydatki w przeważającej części pokrywane są z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Tabela 11. Wydatki przeznaczone na przeciwdziałanie alkoholizmowi w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	2019
Wpływy z opłaty	114 686,66	109 918,49	107 671,88	115 940,43
Całkowite wydatki na realizację GPRPA	110 887,63	114 122,17	107 633,06	118 226,54

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Węglińca

W dniu 25 kwietnia 2019 r. Rada Miejska Węglińca podjęła uchwałę nr 82/IX/19 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Węglińca na lata 2019-2020. Na działania podjęte w ramach programu tj. zakup materiałów profilaktycznych na temat zapobiegania narkomanii, szkolenia oraz zajęcia profilaktyczne wydatkowano kwotę 3 979,00 zł. W 2019 roku w związku z przeciwdziałaniem narkomanii wydatkowano o 621,00 zł mniej niż w 2018 r.

W 2015 roku przeprowadzono badania dot. uzależnień wśród uczniów klas 5-6 szkół podstawowych i 1-3 gimnazjów z terenu Gminy Węglińca - zdecydowana większość badanych nie miała kontaktu z narkotykami (około 93%). Potwierdzają to wyniki badań przeprowadzonych ponownie w 2019 roku – 95% respondentów nigdy nie zażywało narkotyków.

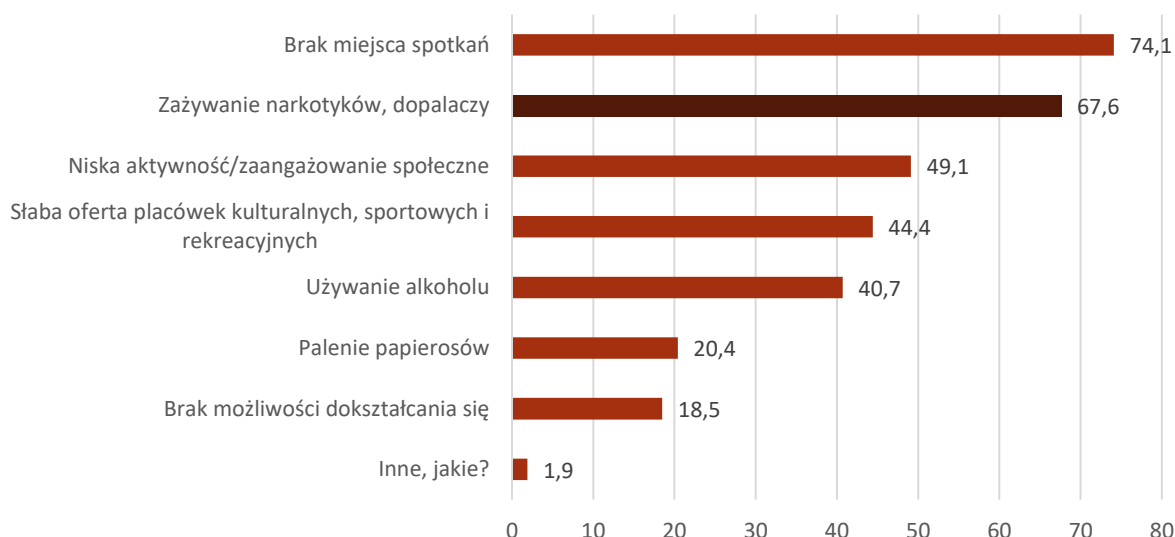
Na skalę problemu narkomanii w Gminie Węglińca wpływa jej położenie geograficzne - na styku granic Polski, Czech i Niemiec (swobodny przepływ osób między krajami, a w konsekwencji dostępność i różnorodność substancji narkotycznych również z zagranicy), zmiana oceny stosowania niektórych środków odurzających, jak również różnorodność form i postaci substancji narkotycznych). Problemem jest również niska świadomość rodziców na temat nowych substancji psychoaktywnych, brakiem zainteresowania sprawami młodych ludzi, szybkim tempem życia, itp.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu włączył się w ogólnopolską kampanię informacyjno - edukacyjną „Narkotyki? To mnie nie kręci!” której celem głównym było dostarczenie informacji o zjawisku używania marihuany oraz innych substancji psychoaktywnych. Celem pośrednim jest zapobieganie inicjacji narkotykowej. Kampania „Narkotyki? To mnie nie kręci” skierowana jest do młodzieży szkolnej (powyżej 15 roku życia) oraz rodziców. Jest formą profilaktyki uniwersalnej, tzn., że jest kierowana do grupy, która nie jest zdiagnozowana jako grupa szczególnego ryzyka w podejmowaniu zachowań problemowych, ale do ogółu

populacji, wśród której może dojść bądź sporadycznie zachodzą zachowania ryzykowne (np. zażywanie substancji narkotycznych). Kampania była prowadzona w 2019 roku.

Młodzież, według ankietowanych, na co dzień doświadcza problemów związanych z: brakiem miejsc spotkań, zażywaniem narkotyków i dopalaczy. Jednocześnie młodzież jest mało zaangażowana społecznie.

Wykres 14. Główne problemy młodzieży wg ankietowanych (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Węglińcu wynika, że zjawisko przemocy występuje w wielu przypadkach rodzin wnioskujących o pomoc w zobowiązaniu do leczenia odwykowego (w roku 2016 – 41,67%, w roku 2017 - 37,5% a w 2018r – 7,8%). Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych. W ramach przeciwdziałania przemocy kilka razy do roku spotyka się Zespół Interdyscyplinarny. Dodatkowo w ramach jego działań istnieją grupy robocze, które powoływane są indywidualnie do każdego, odrębnie prowadzonego postępowania w ramach procedury Niebieskiej Karty, a zwoływane w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na miesiąc. W 2017 roku powołanych zostało 21 takich grup, w 2018 roku 19, a w 2019 roku 14 grup roboczych.

Od 2016 roku spadła liczba wydanych Niebieskich Kart oraz liczba osób objętych tą procedurą. Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Węglińiec. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. Przemoc to najczęściej spotykana forma agresji interpersonalnej. Wciąż jednak jest to zjawisko trudne do oszacowania.

Tabela 12. Wykaz ilościowy Niebieskich Kart

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba Niebieskich Kart	21	19	4	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Poza procedurą Niebieskiej Karty, Zespół Interdyscyplinarny podejmuje działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizowana jest, m. in. Kampania „Biała wstążka”, „Pomarańczowa wstążka”.

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2019 – 2024 planuje się osiągnąć następujące cele szczegółowe:

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.
2. Zapewnienie kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny, w której dochodzi do aktów przemocy.
3. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy.
4. Dążenie do podniesienia kompetencji służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez system szkoleń i zintegrowanie działań poszczególnych instytucji.
5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

W 2019 roku 7 rodzin było objętych wsparciem asystenta rodziny, a w 2015 roku 14 rodzin. Praca asystenta rodziny, polega przede wszystkim na wspieraniu rodzin mających problemy natury psychologicznej, finansowej i społecznej. Do zadań asystenta należy, m.in.:

- pomoc w racjonalnym gospodarowaniu budżetem domowym,
- dbałość o regularne utrzymywanie higieny w mieszkaniu oraz higieny osobistej,
- wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych,
- prowadzenie poradnictwa i edukacji,
- współpraca z jednostkami administracji i organizacjami pozarządowymi,
- sporządzanie wniosków i opinii oraz szereg innych działań na rzecz rodzin będących w trudnej sytuacji.

Tabela 13. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	1	1	1	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	14	11	7	11	7

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

W pieczy zastępczej w 2017 roku przebywało 39 dzieci, a w 2018 roku 45 dzieci, a w 2019 roku 31 dzieci. Głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest szerzący się w zaskakującym tempie wzrost uzależnienia od środków odurzających ich rodziców, opiekunów oraz brak chęci współpracy z asystentem rodziny, kuratorem, oraz pracownikiem socjalnym.

W marcu 2019 roku został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021. Celem głównym Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cele szczegółowe to:

1. poprawa jakości opieki sprawowanej nad dziećmi przez rodziców biologicznych,
2. zapewnienie szczególnej opieki dzieciom ze środowisk zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami;
3. umożliwianie powrotu dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Na terenie Gminy Węgliniec działają trzy świetlice środowiskowe tj. w Zielonce, Czerwonej Wodzie i Piasecznej. Zajęcia w świetlicach odbywają się pięć dni w tygodniu w godzinach popołudniowych. W zajęciach świetlicowych uczestniczą uczniowie ze szkół podstawowych. Oferta świetlicy przyjmuje następujące formy pracy: pomoc w nauce, pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych i osobistych, rozmowy indywidualne i porady wychowawcze oraz organizowanie czasu wolnego poprzez zajęcia: plastyczne, gry i zabawy edukacyjne i ruchowe. Dzieci codziennie otrzymują poczęstunek: pączki, bułki drożdżowe, owoce, słodycze, herbata, soki, itp. Działalność świetlic finansowana jest ze środków uzyskanych z opłat wnoszonych przy składaniu wniosku o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych (budżet Gminnego Funduszu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) oraz z budżetu Gminy.

Od 2015 roku spadła liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. W Gminie Węgliniec więcej jest rodzin pobierających świadczenie 500+ na pierwsze dziecko niż rodzin, które pobierają to świadczenie na więcej niż jedno dziecko.

Tabela 14. Liczba rodzin pobierająca świadczenia w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	89	81	76	61	59
Liczba rodzin pobierające świadczenie 500+ na pierwsze dziecko	-	-		313	301
Liczba pozostałych rodzin pobierających świadczenie 500+	-			191	195

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

W 2019 roku wydano 215 Kart Dużej Rodziny, w 2018 roku 52, a w 2017 roku 47 kart. Dla rodzin organizowane są także szkolenia w ramach profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom.

2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOPRAWNOŚCIAMI

W Gminie Węgliniec działa Gminna Rada Seniorów oraz Stowarzyszenie „Seniorzy Gminy Węgliniec”. Seniorzy mogą rozwijać również swoje talenty muzyczne, wokalne i teatralne m.in. w Zespole wokально-instrumentalnym „Grupa Grażynki” działającym przy Węglinieckim Centrum Kultury, Zespole folklorystycznym „PODOLANIE” działającym przy Domu Kultury w Czerwonej Wodzie oraz Teatrze „Czwarta Ściana” działającym przy Domu Kultury w Ruszowie.

Od lutego 2020 roku zaczął funkcjonować wspomniany wcześniej Klub Seniora w Jagodzinie. Klub „Senior+” jest czynny od poniedziałku do piątku po 4 godziny dziennie. W zajęciach udział bierze 16 osób.

W dniu 15 grudnia 2017 r. na posiedzeniu Gminnej Rady Seniorów Burmistrz Stanisław Mikołajczyk wręczył Prezesowi Gminnej Rady Seniorów Panu Mirosławowi Matuszewskiemu „Pudełko życia”. Dla seniorów z Gminy Węgliniec przygotowano pudełko oklejone naklejką treści: „Tutaj jest PUDEŁKO ŻYCIA” z identyczną naklejką na lodówkę oraz wzorem „Karty Informacyjnej” oraz informacją, jak przygotować „Pudełko życia”. „PUDEŁKO ŻYCIA” dostępne jest bezpłatnie w Urzędzie Gminy Węgliniec, u Liderów Gminnej Rady Seniorów oraz w najbliższym czasie będzie u sołtysów poszczególnych sołectw naszej gminy. Zachęcamy Państwa do odbioru pudełka i życzymy, aby sytuacja, w której służby będą zmuszone z niego skorzystać nigdy nie wystąpiła.

W 2019 roku zrealizowano działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu seniorów na terenie Gminy, które były zorganizowane przez organizacje pożytku publicznego:

- Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Węglińiec - zadanie publiczne "Aktywny Senior"- przekazano 5 000,00zł;
- Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Węglińiec - zadanie publiczne "Wycieczka kulturoznawczo-historyczna do Warszawy"- przekazano 500,00zł;
- Lokalna Grupa Historyczna - zadanie publiczne „Prowadzenie Klubu Seniora w Ruszowie” - przekazano 500,00zł.

Ankietowani wskazali, że głównymi problemami z jakimi osoby starsze borykają się na co dzień to: problemy zdrowotne, samotność-izolacja oraz niewystarczający zakres usług opiekuńczych.

Wykres 15. Główne problemy osób starszych wg ankietowanych (w%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

W Gminie Węglińiec osób z niepełnosprawnością¹ do 16 roku życia jest 34, a powyżej 16 roku życia 520. W dniu 7 maja 2019 roku w Urzędzie Gminy i Miasta w Węglińcu odbyło się spotkanie w sprawie powołania przy Urzędzie Gminy i Miasta zespołu do spraw wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, samotnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu. W spotkaniu udział wzięli Burmistrz Gminy i Miasta Węglińca Mariusz Wieczorek, Sekretarz Gminy Marcin Papla, Przewodniczący Rady Miejskiej Węglińca Wiesław Piechota, Przewodniczący Komisji Społecznej radny Dawid Szymczak, Dyrektor PCPR w Zgorzelsku Renata Andrysz, kierownik Zespołu ds. Pomocy Społecznej i Wsparcia Niepełnosprawnych Robert Hećman, Dyrektor MGOPS Grażyna Sroka oraz Pani doktor Ilona Curyło-Dziuba z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarzy w Węglińcu.

Gmina Węglińiec bierze udział w Programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2019-2020, w ramach którego otrzymała dofinansowanie na kwotę 80 500,00 zł. Zgodnie z treścią Programu-usługi asystenta osoby niepełnosprawnej, w szczególności mogą polegać na pomocy:

- w wyjściu, powrocie/dojazdach w wybranych przez uczestnika Programu miejsca (np. dom, praca,
- instytucje, placówki kulturalne itp.),
- w wyjściu, powrocie/dojazdach na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne,
- w zakupach z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji,

¹ Osoby zaliczone do osób niepełnosprawnych lub do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu

- załatwianiu spraw urzędowych,
- nawiązywaniu kontaktów/współpracy z różnego rodzaju organizacjami,
- korzystania z dóbr kultury (kino, teatr, galerie, muzea itp.).

Zatrudnionych zostało 2 Asystentów, z których wsparcia korzystało 6 osób.

W ramach *Programu w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dla Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2019-2021* zaplanowano realizację celu 5: Szeroko pojęta działalność integracyjna osób zagrożonych marginalizacją społeczną – niepełnosprawnych, starszych i chorych. Do osiągnięcia jego założeń mają przyczynić się następujące działania:

- Współpraca z jednostkami i instytucjami działającymi na rzecz wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Udział w imprezach, festynach, spotkaniach integracyjnych mieszkańców Gminy Węgliniec.
- Podejmowanie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie potrzeb ludzi niepełnosprawnych, chorych i starszych.
- Promowanie wolontariatu w zakresie działań pomocowych osobom niepełnosprawnym, chorym i starszym w tym pomocy sąsiedzkiej na rzecz tych osób.
- Współpraca z Gminną Radą Seniorów w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób starszych.
- Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
- Wspieranie innych działań integracyjnych skierowanych do osób zagrożonych marginalizacją społeczną.
- Tworzenie ośrodków wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Według osób biorących udział w badaniu ankietowym osoby z niepełnosprawnością doświadczają problemów związanych z utrudnionym dostępem do placówek rehabilitacyjnych, brakiem ofert pracy oraz z barierami architektonicznymi.

Wykres 16. Główne problemy osób z niepełnosprawnościami wg ankietowanych (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

2.3 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest skuteczną i racjonalną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron obszaru związanego z pomocą społeczną Gminy Węglińiec oraz szans i zagrożeń, jakie są z nim związane. W rezultacie SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu pomocy społecznej gminy. Jednocześnie analiza stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania właściwych kierunków rozwoju. Dodatkowo przedmiotowa analiza ujawnia obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu pomocy społecznej w Gminie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• stacja PKP w mieście Węglińiec – dobre połączenie miasta z innymi, większymi ośrodkami miejskimi • polityka senioralna Gminy: działalność Klubu Seniora oraz Rady Seniorów • dużo programów profilaktycznych realizowanych w szkołach oraz dobry system motywujący uczniów • wsparcie dzieci i młodzieży dzięki działalności świetlic środowiskowych • projekt utworzenia żłobka gminnego oraz nowego przedszkola w Węglińcu • realizacja programów profilaktyki zdrowotnej przez Gminę • spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej • realizacja zadań publicznych przez Gminę oraz OPS przy współpracy ze Stowarzyszeniami • wykwalifikowana i zaangażowana kadra OPS, która również ma doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na projekty • duży zasób mieszkań komunalnych oraz lokal przeznaczony na mieszkanie chronione	• zmniejszenie wpływów do budżetu Gminy z tytułu podatków z uwagi na spadek liczby mieszkańców oraz niski wskaźnik przedsiębiorczości • brak połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi miejscowościami w Gminie • utrudniony dostęp do podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej z uwagi na niewystarczającą liczbę placówek na terenie gminy • brak opieki psychologa dla osób potrzebujących wsparcia • niski odsetek dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do przedszkoli • wzrost przestępczości na terenie Gminy • niewystarczające wsparcie dla osób niesamodzielnych oraz osób z niepełnosprawnościami – brak na terenie Gminy placówek, które mogą zapewnić im wsparcie oraz całodobową opiekę • wzrost uzależnienia od środków odurzających • duża liczba dzieci przebywająca w pieczy zastępczej

SZANSE	ZAGROŻENIA
• realizacja polityki prorodzinnej państwa • rozwój polityki senioralnej • ponowne otwarcie Posterunku Policji w Węglińcu – poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy • promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie ubóstwu	• postępujący proces starzenia się społeczeństwa - wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności oraz niskie świadczenia emerytalno-rentowe, których wysokość nie pozwala zabezpieczyć podstawowych potrzeb osób starszych, szczególnie samotnych • wzrost skali zjawiska przemocy i alkoholizmu

• nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 i możliwość pozyskania środków na włączenie społeczne • rozwój budownictwa mieszkaniowego w ramach programów rządowych • rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w tym rosnąca rola inicjatyw organizacji pozarządowych, • korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości • współdziałanie wielu podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozszerzenia ofert, form i środków pomocy, co stwarza możliwość lepszego docierania do różnych grup i środowisk oraz finansowania działalności z różnych źródeł • przyjęcie nowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym wyznaczających kierunki rozwoju państwa, w szczególności sfery społecznej	• zmniejszone nakłady na opiekę zdrowotną i zapas służby zdrowia • ograniczona podaż środków finansowych na edukację, w tym na programy związane z przeciwdziałaniem wykluczeniom w szkołach • postępujący odpływ ludności do większych ośrodków miejskich oraz wynikający z tego wzrost kosztów utrzymania infrastruktury społecznej • spowolnienie gospodarcze skutkujące wzrostem poziomu bezrobocia • pandemia wirusa COVID-19: nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych • pojawianie się nieznanych dotychczas problemów społecznych – np. cyberprzemoc • częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie przedsięwzięć
---	--

2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Charakterystyczny dla całego kraju spadek populacji znajduje odzwierciedlenia w Prognozie opracowanej przez GUS na poziomie Gminy Węgliniec. Według Prognozy liczba mieszkańców Gminy ma spaść o około 7%. Dodatkowo zaznaczyć należy, że wzrośnie w szczególności liczba osób w wieku powyżej 65 roku życia.

Tabela poniżej przedstawia jak według Prognozy ludności do 2030 roku poszczególne kategorie wiekowe będą ulegać zmianie. Ogólna liczba ludności w gminie Węgliniec spadnie o 562 osoby, zmiany w poszczególnych grupach wiekowych będą wyglądać w następujący sposób:

- wiek 0-14 – spadek o 13%, czyli o 150 osób,
- wiek 15-59 – spadek o 11%, czyli o 518 osób,
- wiek 60+ - wzrost o 5%, czyli o 106 osób,
- wiek 15-64 – spadek o 13%, czyli o 730 osób,
- wiek 65+ - wzrost o 20%, czyli o 318 osób,
- wiek 80+ - wzrost 17%, czyli o 58 osób.

Tabela 15. Prognoza zmian ludności dla Gminy Węgliniec

Wiek/Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	8 197	8 139	8 075	8 013	7 956	7 893	7 829	7 766	7 705	7 641	7 577
przedprodukcyjny	1 346	1 338	1 341	1 342	1 314	1 282	1 261	1 238	1 218	1 193	1 181
produkcyjny	4 967	4 871	4 775	4 676	4 615	4 553	4 475	4 417	4 353	4 296	4 225
mobilny	3 057	2 973	2 886	2 796	2 725	2 683	2 611	2 518	2 450	2 376	2 281
niemobilny	1 910	1 898	1 889	1 880	1 890	1 870	1 864	1 899	1 903	1 920	1 944
poprodukcyjny	1 884	1 930	1 959	1 995	2 027	2 058	2 093	2 111	2 134	2 152	2 171
0-14	1 155	1 129	1 098	1 080	1 061	1 043	1 019	1 008	1 004	993	979
15-59	4 819	4 749	4 712	4 644	4 588	4 524	4 476	4 412	4 352	4 285	4 231
60+	2 223	2 261	2 265	2 289	2 307	2 326	2 334	2 346	2 349	2 363	2 367
15-64	5 514	5 412	5 319	5 226	5 141	5 057	4 974	4 913	4 829	4 755	4 682
65+	1 528	1 598	1 658	1 707	1 754	1 793	1 836	1 845	1 872	1 893	1 916
80+	354	346	336	327	315	309	319	333	363	386	404

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 opracowana przez GUS²

Systematycznie zbierane informacje i danych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pozwalają na zaobserwowanie zmian ilościowych oraz pewnych tendencji w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Analizując tabele i wykresy zamieszczone w rozdziale Analiza problemów społecznych można przyjąć, że – niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych utrzymuje się stała grupa beneficjentów systemu wsparcia, wymagająca stałej interwencji socjalnej. Rozwój gospodarczy podnosić jakość życia w gminie, nie zawsze są zbieżne z tempem włączenia osób wykluczonych w życie społeczne.

Podsumowując informacje zawarte części diagnostycznej i prognostycznej Strategii możemy przyjąć w perspektywie czasowej przyjmowanej Strategii, że:

- wzrośnie udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy,
- poziom ubóstwa i innych dysfunkcji zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodzin będzie się utrzymywał na stałym poziomie,
- dużą grupę osób wymagających wsparcia będą stanowiły osoby z niepełnosprawnościami,
- znaczącym problemem będzie zjawisko związane z przemocą w tym z przemocą w rodzinie,
- poza uzależnieniem od alkoholu i narkotyków pojawiać się będą nowe formy uzależnień,
- w kontekście rozwoju rynku pracy kluczowym będzie kwestia wydłużenia aktywności zawodowej.

² Główny Urząd Statystyczny Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030, (Prognoza dla gmin na lata 2017-2030 ma charakter eksperymentalny), Warszawa 2017: prognoza została przedstawiona przez GUS w roku 2017, dane mogą nieznacznie odbiegać od rzeczywistych, ma ona jednak na celu odzwierciedlenie trendu i jego skali

3. STRATEGIA

3.1. CEL GŁÓWNY

Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Węgliniec został opracowany w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych):

Gmina Węgliniec to bezpieczne i rodzinne miejsce do życia. Pomoc społeczna działa sprawnie i realizuje wiele inicjatyw, które aktywizują i integrują różne grupy mieszkańców.

Urzeczywistnianie celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Analizując część diagnostyczną Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec wyodrębniono 5 najważniejszych celów strategicznych, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy Gminy zdiagnozowane w rozdziale nr 2.

Cele strategiczne są jednocześnie zgodne z celem głównym. Celami strategicznymi są:

1. ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ ROSNĄCEJ POPULACJI OSÓB W WIEKU SENIORALNYM ORAZ DLA OSÓB NIESAMODZIELNYCH
2. WSPARCIE OPIEKI NAD RODZINĄ I PIECZY ZASTĘPCZEJ
3. ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY

Do każdego celu strategicznego przyporządkowane zostały cele operacyjne, a do nich kierunki działań, które będą realizowane przez MGOPS w Węglińcu.

1. ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ ROSNĄCEJ POPULACJI OSÓB W WIEKU SENIORALNYM ORAZ DLA OSÓB NIESAMODZIELNYCH

NR	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.1	ROZWÓJ USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA OSÓB O OGRANICZONEJ SAMODZIELNOŚCI	• Wparcie i rozwój kompleksowego systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi, nakierowanego na jak najdłuższe zachowanie samodzielności i niezależności życiowej • Rozpoznawanie potrzeb osób niesamodzielnych, w tym osób starszych i zharmonizowanie z nimi oferowanych usług opiekuńczych • Upowszechnianie wiedzy na temat dostępnych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych, w tym dla osób starszych • Tworzenie, poszukiwanie i popularyzacja usług wspomagających opiekunów nieformalnych w sprawowaniu opieki nad swoimi bliskimi • Utworzenie Dziennego Domu Pobytu
1.2.	DYNAMIZACJA ŚRODOWISK OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I SENIORÓW	• Promowanie wśród społeczności lokalnej i samych osób starszych i niepełnosprawnych aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej. • Diagnoza potrzeb ludzi z niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokojenia. • Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z pcpr i pup oraz informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia. • Współdziałanie z pcpr i pfron w likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych. • Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych • Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej dla osób starszych • Tworzenie klubów seniora w każdej miejscowości • Utworzenie Uniwersytetu III wieku • Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu • Stworzenie warunków do współpracy osób starszych z placówkami oświatowymi • Utworzenie mieszkania chronionego treningowego
1.3.	WSPIERANIE DZIAŁAŃ PROZDROWOTNYCH	• Zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług medycznych, w tym usług rehabilitanta

		• Opracowanie programów profilaktycznych dla mieszkańców Gminy • Stworzenie warunków do powstania kolejnego NPOZ
--	--	---

2. WSPARCIE OPIEKI NAD RODZINĄ I PIELICZ ZASTĘPCZEJ

NR	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2.1.	SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ	• Zintensyfikowanie i rozwój form prac socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo • Zapewnienie opieki nad dziećmi poprzez powstanie placówki żłobkowo-przedszkolnej • Organizacja imprez plenerowych dla rodzin • Wsparcie psychologiczne rodzin przeżywających trudności • Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin: świadczenia, dożywianie, Szlachetna Paczka
2.2.	KOORDYNACJA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE BEZRADNOŚCI W SPRAWACH WYCHOWAWCZYCH	• Współpraca instytucji świadczących pomoc i usługi na rzecz rodziny przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych • Rozwój partnerstwa lokalnego w zakresie wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych • Opracowanie koncepcji powstania domu dziecka na terenie Gminy
2.3.	WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	• Organizacja zajęć pozalekcyjnych w formie pracy podwórkowej • Monitorowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie tego rodzaju niepożądanych zachowań wśród uczniów. • Organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy wychowawcze • Działania w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież • Wsparcie działalności sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (domy kultury, świetlice, ogniska młodzieżowe) • Zapewnienie dzieciom wsparcia psychologa

3. ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY

NR	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.1.	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU NOWYCH PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY	• Prowadzenie kampanii społecznych i działalności edukacyjnej na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom • Monitorowanie i kreowanie lokalnej profilaktyki sprzedaży alkoholu. • Przygotowanie kampanii mającej na celu zwiększenie świadomości społecznej nt. szkodliwości alkoholu oraz innych używek • Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych - powinny dotyczyć wszelkich zachowań ryzykownych oraz obejmować dzieci i młodzież oraz ich rodziców i opiekunów • Opracowanie materiałów edukacyjnych - informacyjnych dotyczących uzależnień zwłaszcza alkoholu, palenia tytoniu oraz dopalaczy oraz miejsc i ofert pomocy
3.2.	WZMOCNIENIE LOKALNYCH SYSTEMÓW PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW	• Utworzenie punktu konsultacyjnego • Zatrudnienie terapeuty z dziedziny uzależnień • Współpraca z pedagogami • Współpraca z innymi podmiotami w zakresie uzależnień
3.3.	WSPARCIE OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY, W TYM PRZEMOCY W RODZINIE	• Realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie • Współpraca z innymi podmiotami w zakresie przemocy • Podejmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w szkole i środowisku rówieśniczym • Wspieranie tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia
3.4.	POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE GMINY	• Podjęcie działań w celu utworzenia posterunku policji w Węglińcu • Podejmowanie działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa osób starszych/niepełnosprawnych

3.3. WSKAŹNIKI, RAMY FINANSOWE I CZASOWE ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ

NR CELU	CEL OPERACYJNY	WSKAŹNIKI
1.1.	ROZWÓJ USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA OSÓB O OGRANICZONEJ SAMODZIELNOŚCI	- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi - Liczba osób starszych objętych pracą socjalną - Liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej - Liczba utworzonych Dziennych Domów Pobytu - Liczba osób objętych usługami w Dziennych Domach Pobytu
1.2.	DYNAMIZACJA ŚRODOWISK OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I SENIORÓW	- Liczba spotkań integracyjnych dla osób starszych - Liczba utworzonych Klubów Seniora - Liczba osób uczęszczających do Klubu Seniora - Liczba utworzonych mieszkań chronionych - Liczba osób korzystających z mieszkania chronionego - Liczba budynków, w których usunięto bariery architektoniczne - Liczba wspartych osób z niepełnosprawnością
1.3.	WSPIERANIE DZIAŁAŃ PROZDROWOTNYCH	- Liczba opracowanych programów profilaktyki zdrowia dla osób starszych - Liczba wspartych inicjatyw dot. ochrony zdrowia - Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług medycznych
2.1.	SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ	- Liczba rodzin objętych pracą socjalną - Liczba asystentów rodziny - Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym
2.2.	KOORDYNACJA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE BEZRADNOŚCI W SPRAWACH WYCHOWAWCZYCH	- Liczba wspartych działań - Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej
2.3.	WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	- Liczba dzieci objętych zajęciami świetlicowymi - Liczba zorganizowanych godzin zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
3.1.	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU NOWYCH PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY	- Liczba przeprowadzonych kontroli w sklepach spożywczych - Liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych
3.2.	WZMOCNIENIE LOKALNYCH SYSTEMÓW PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW	- Liczba zatrudnionych terapeutów - Liczba osób korzystających z porad

3.3.	WSPARCIE OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY, W TYM PRZEMOCY W RODZINIE	- Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Liczba działań podjętych w szkołach dot. przeciwdziałania przemocy
3.4.	POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE GMINY	- Liczba stwierdzonych przestępstw na terenie Gminy - Liczba wspartych inicjatyw dot. bezpieczeństwa na terenie Gminy

Harmonogram realizacji poszczególnych celów operacyjnych zakłada ich wdrażanie w sposób ciągły w latach 2021-2030.

Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- ✓ możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- ✓ stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców Gminy Węglińiec na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:

- ✓ środki własne Gminy Węglińiec,
- ✓ środki z budżetu centralnego,
- ✓ środki organizacji, które będą wspólnie z MGOPS realizować projekty (np. NGO),
- ✓ środki funduszy krajowych,
- ✓ środki strukturalne Unii Europejskiej.

Na realizację celów zawartych w strategii przewiduje się przeznaczyć środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego. Szacunkowe kwoty pokazuje poniższa tabela. Analizy dokonano przy założeniu corocznego wzrostu wydatków budżetu na poziomie 5%.

Tabela 16. Ramy finansowe Strategii w mln zł

rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
kwota	13,07	13,72	14,41	15,13	15,89	16,68	17,52	18,39	19,31	20,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych finansowych z Oceny zasobów pomocy społecznej

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy będą zależać w szczególności od wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa.

4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2030 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie MGOPS w Węglińcu zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone kierunki działań. Monitoring wybranych bądź wszystkich działań, powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do Strategii oraz w każdym przypadku dokonania jej aktualizacji. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii dla każdego z celów operacyjnych.

System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać.

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W WĘGLIŃCU

Sikorskiego 40,
59-940 Węgliniec
e-mail: opswegliniec@poczta.onet.pl

We współpracy z:

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

 **KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI**

ul. Grochowska 35
60-277 Poznań
e-mail: jst@wanir.edu.pl